

Compacte vlakke- golfgeleiderkoppelingen in silicium-op-isolator

---

Bert Luyssaert

Promotoren: Prof. R. Baets en Prof. P. Bienstman

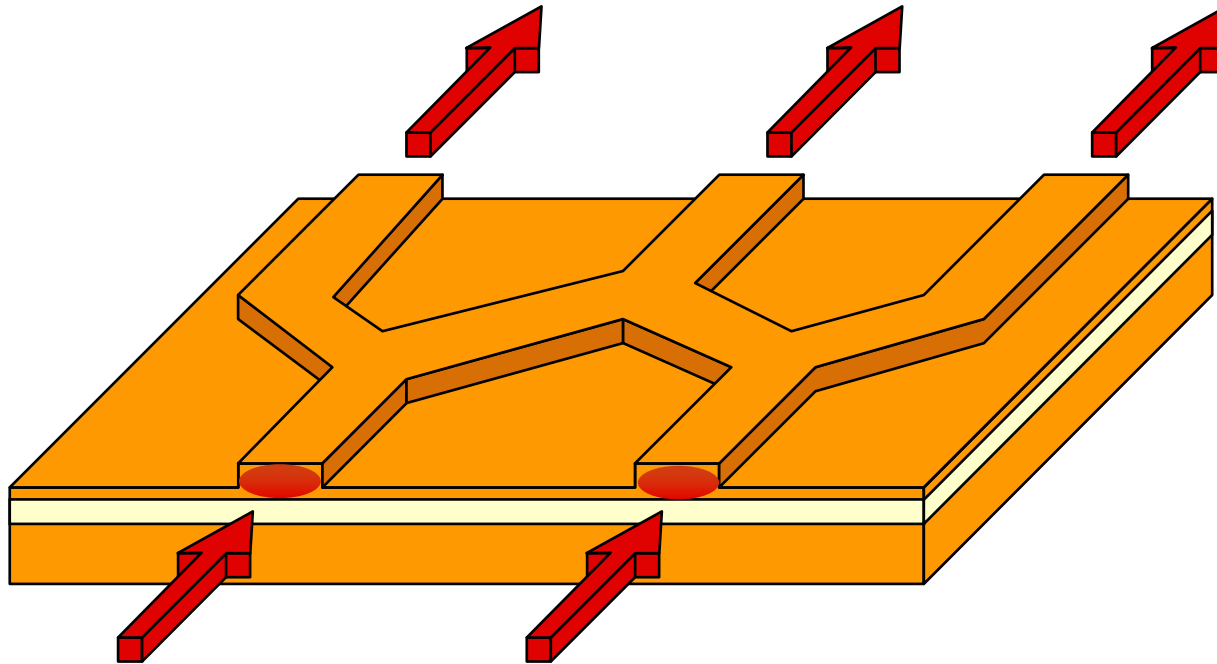
Inhoudslijst

- **Optische chips**
  - Inleiding
  - Gebruik
  - Golfgeleiders
  - Materialen
- **Golfgeleiderkoppelingen**
  - Gebruik
  - Traditioneel
  - Kern van dit werk

Inhoudslijst

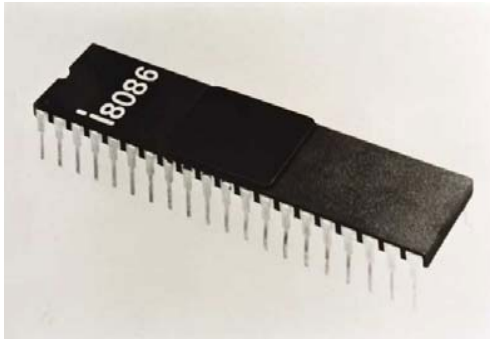
- **Methodes**
  - Simulatietechnieken
- **Simulatieresultaten**
  - Gewijzigde parabool
  - Blokkoppelingen
  - Spline-koppelingen
  - Andere koppelsituaties
- **Interpretatie**
- **Metingen**
- **Conclusies**

Optische chips

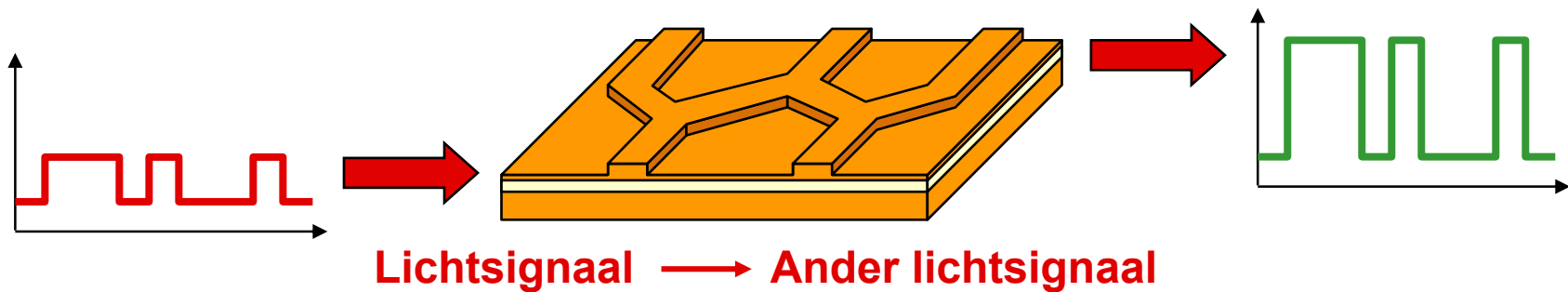
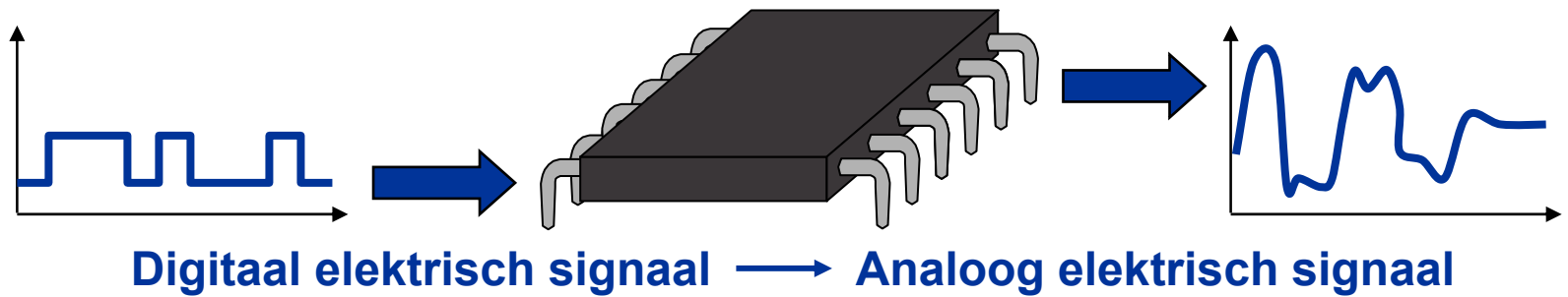

- **Transparant materiaal**
- **Licht wordt in baantjes dichtbij het oppervlak geleid**
- **Optische ingangen en/of uitgangen**
- **Allerlei optische functies in de chip**
- **Typisch ongeveer 1 cm²**

Vergelijking elektrische chips

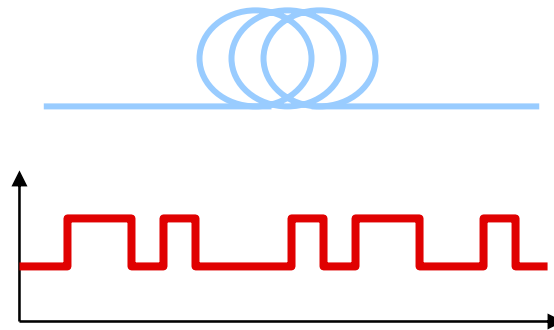
086

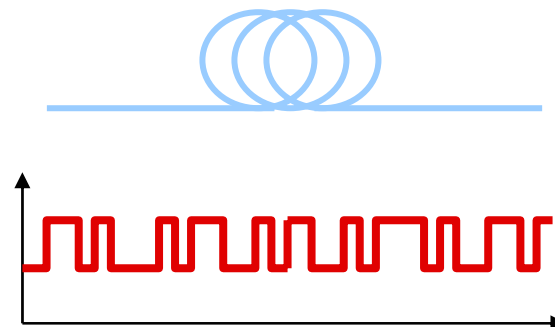
Optische chips: GEBRUIK

- **Telecommunicatie:**
  - In de complexe apparatuur die nodig is om de bestaande optische glasvezel een hogere capaciteit te geven
- **Breedband:**
  - In Fiber-to-the-home installaties, de opvolger van ADSL en kabel
- **Optische sensor:**
  - In geminiaturiseerde versies van optische sensoren in de chemie en de biologie

Optische chips: TELECOM

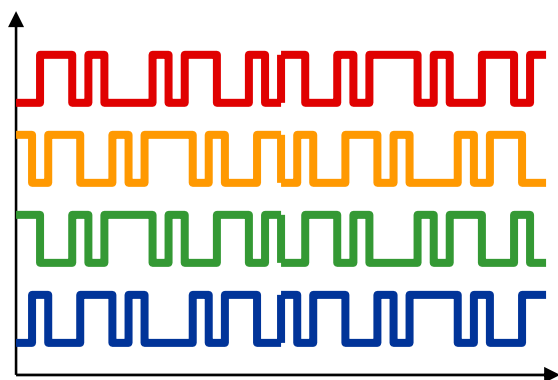
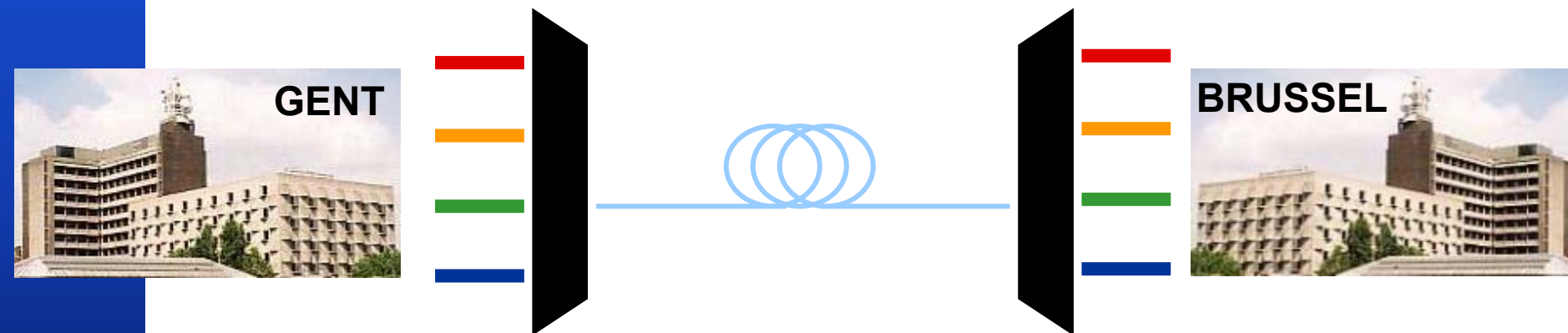

Upgrade 1:
lichtbron sneller moduleren, d.i. aan- en uitschakelen

Optische chips: TELECOM

Upgrade 2: Meerdere parallelle datastromen elk op hun eigen golflengte door dezelfde vezel sturen

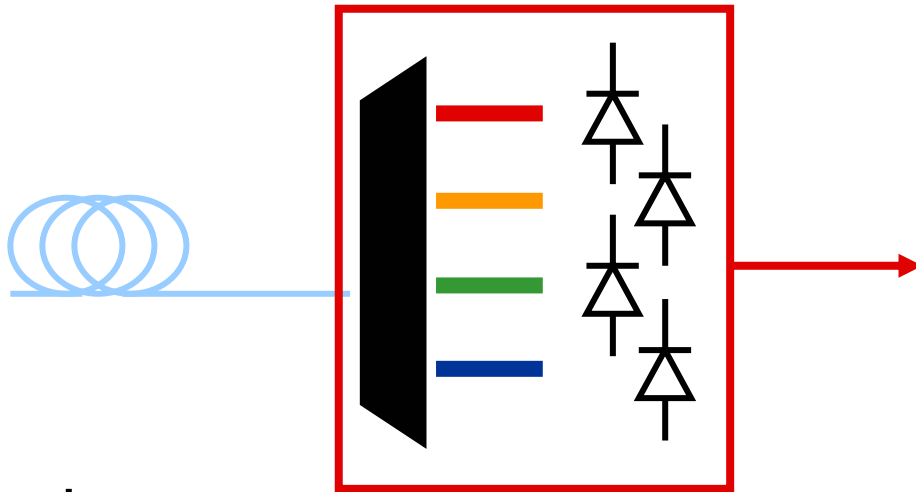

Techniek = WDM of wavelength division multiplexing

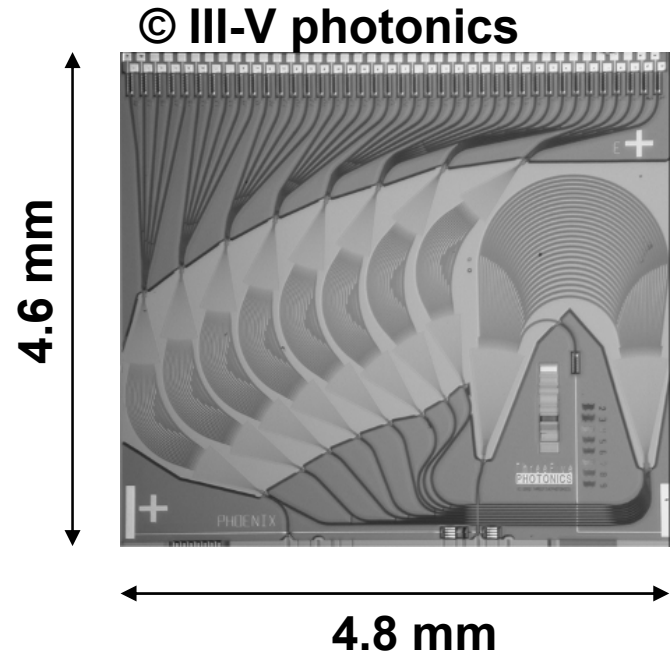
Vgl. met radio FM-band: verschillende audio-signalen die elk rond hun eigen golflengte gemoduleerd zitten

Optische chips: TELECOM

 = lichtdetector

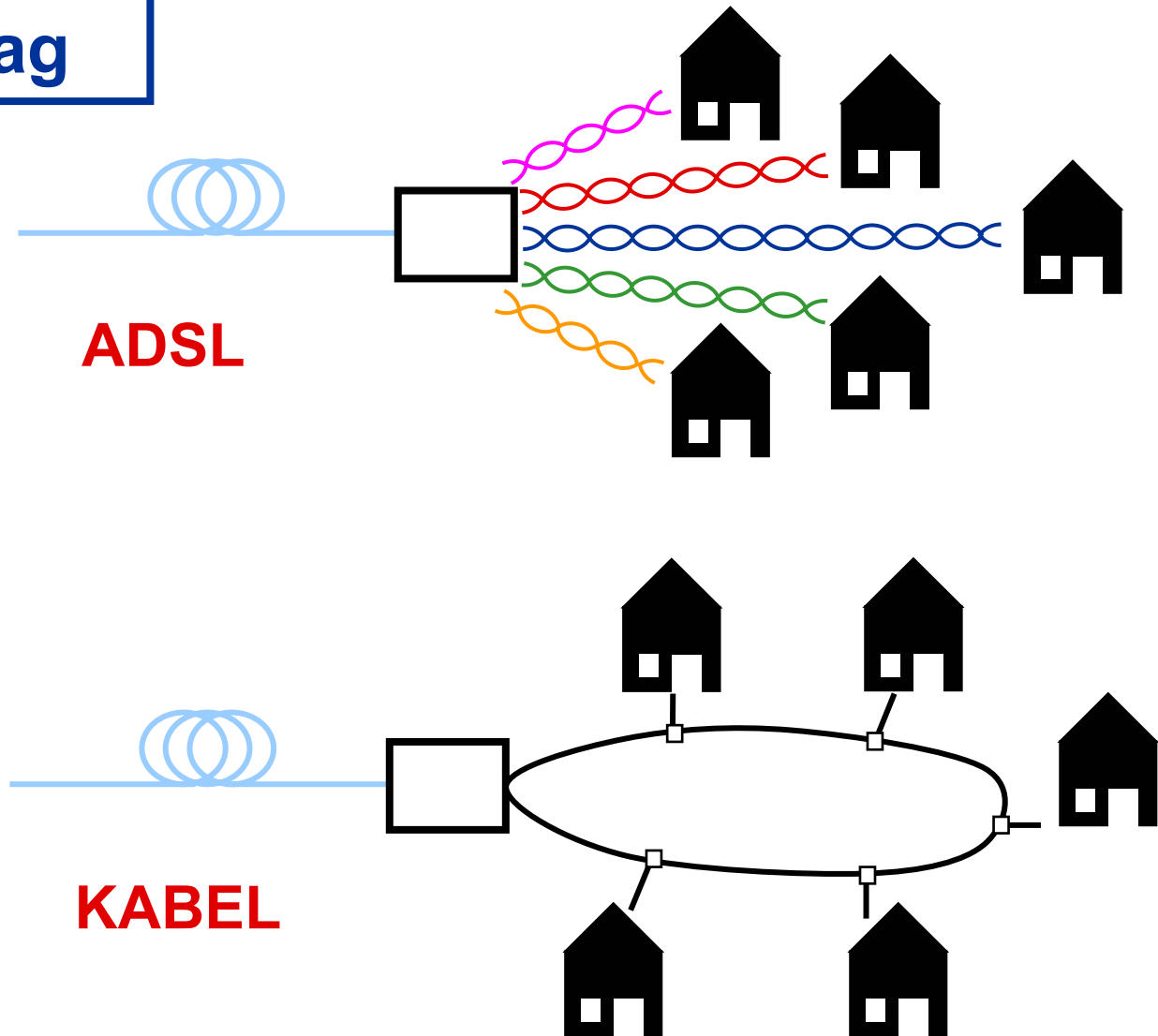
Optische chip:

- splitst inkomend licht in 40 golflengtes
- leidt elke golflengte naar eigen detector
- zet lichtsignaal om in elektrisch signaal

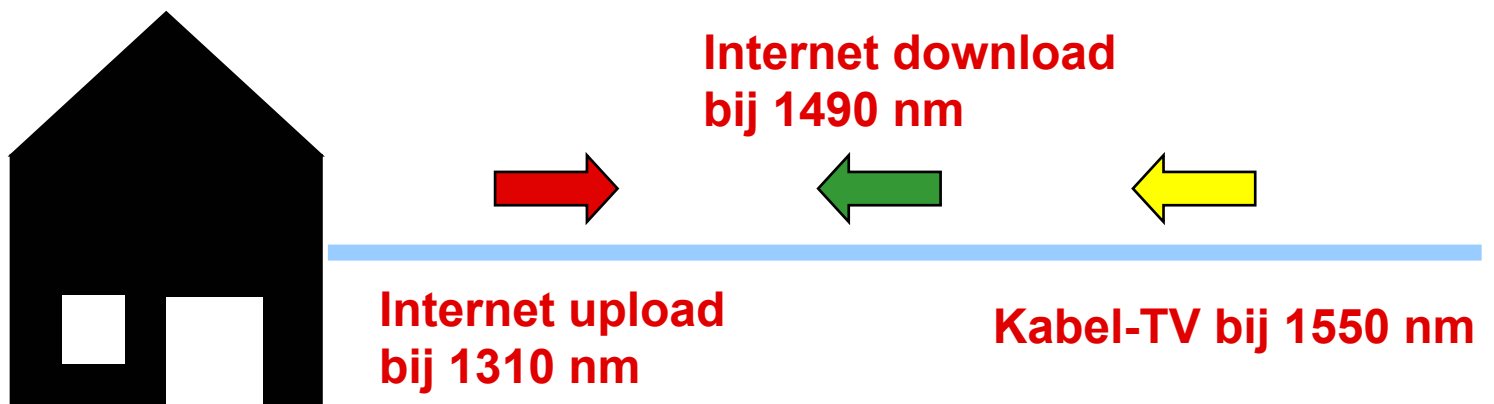
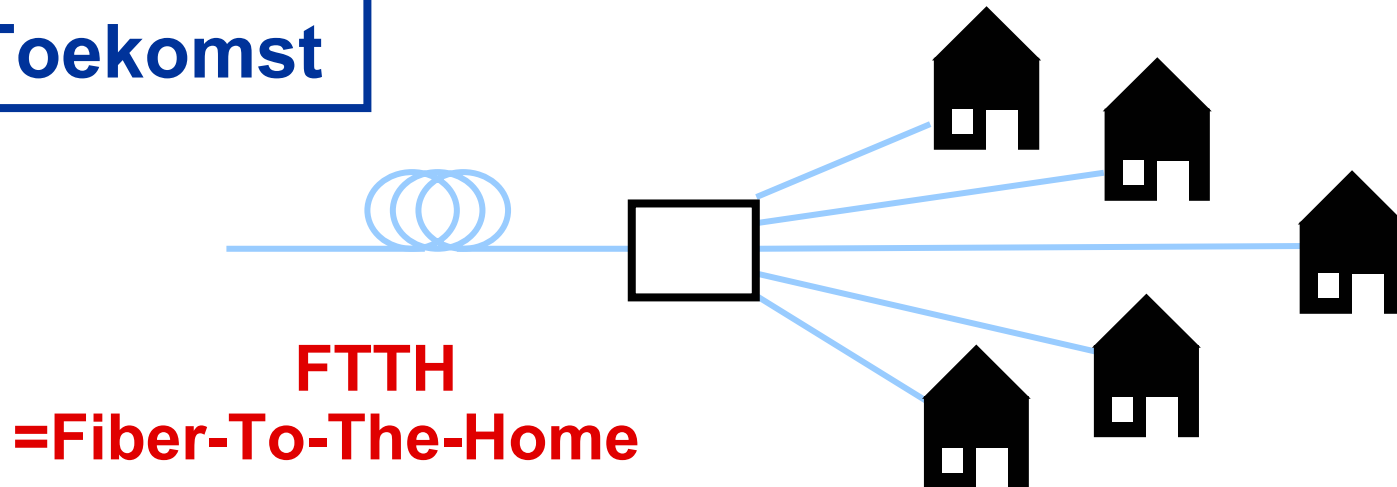
Optische chips: BREEDBAND

Vandaag

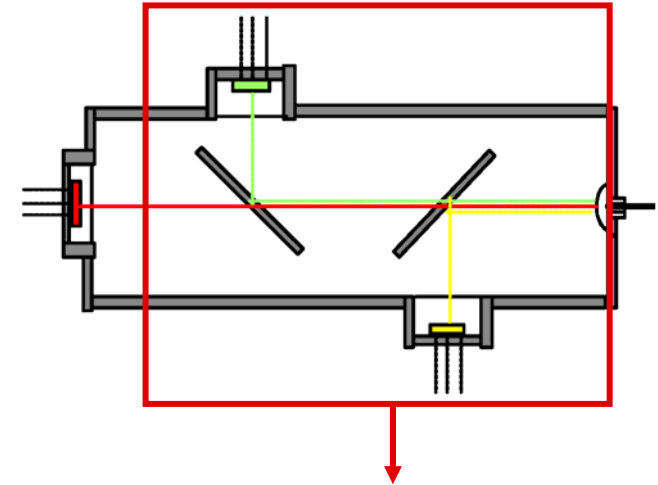
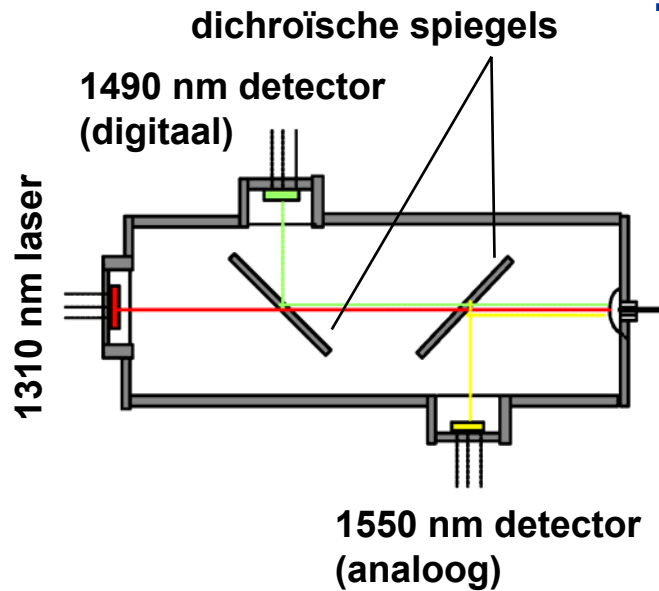
Optische chips: BREEDBAND

Toekomst

Optische chips: BREEDBAND

TRIPLEXER

box = 20x10x10 mm

Nadeel: 2½ uur assemblagetijd

Metrophotronics

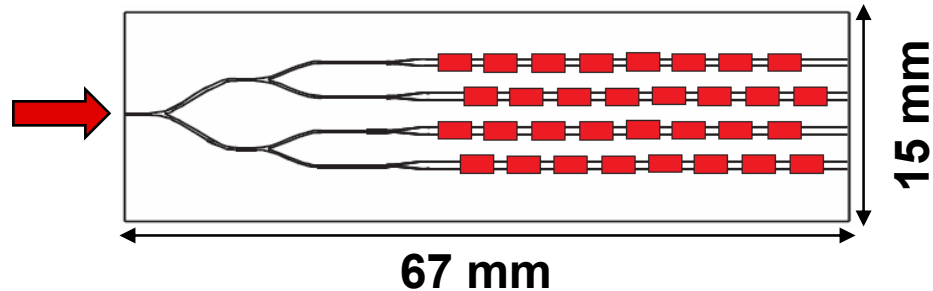

chip = 5.5x1.0 mm

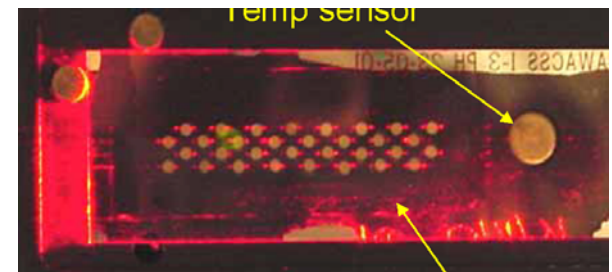
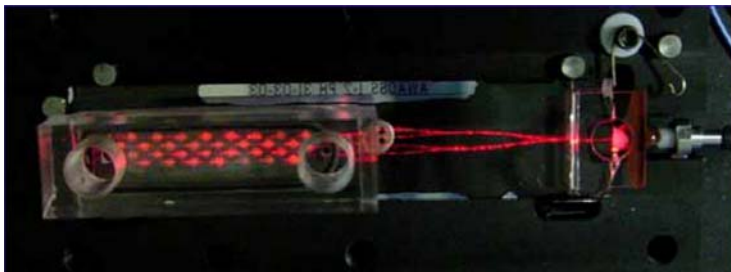
4 assemblagestappen uitgespaard

Optische chips: SENSOR

Kern van een draagbaar toestel om waterpollutie via pesticiden te meten

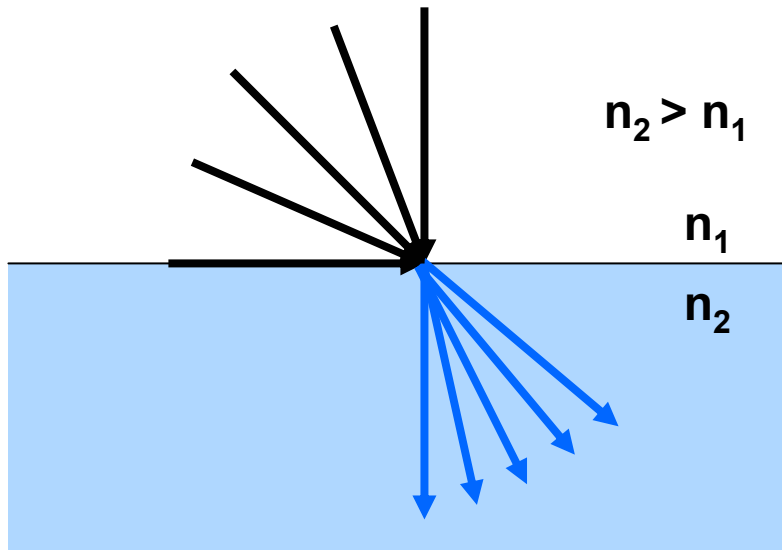

- Inkomend licht verdeeld over 4 brede golfgeleiders
- Per golfgeleider 8 chemische geactiveerde gebieden
- Elk gebied sensitief voor andere pesticide
- Reactie = fluorescentie = andere kleur rood wordt uitgezonden (Cy5)
- Uitlezing via array van plastic vezels boven de chip

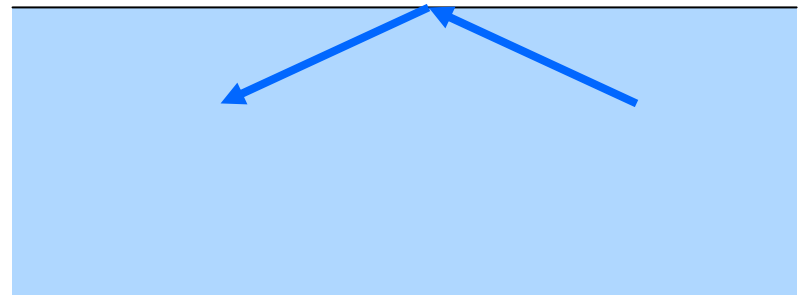
Golfgeleiders

Lichtbreking aan de overgang tussen 2 materialen met verschillende brekingsindex

Wet van Snell: $n_1 \sin \theta_1 = n_2 \sin \theta_2$

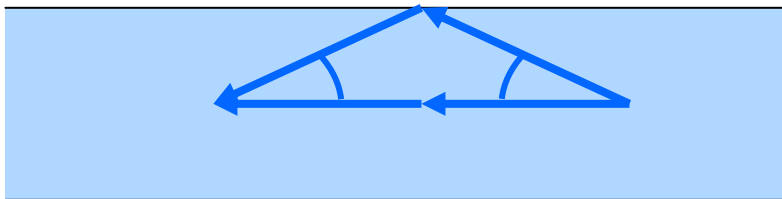
Totale interne reflectie

$\theta_{\text{TIR}} = \text{bgsin}(n_1/n_2)$

Golfgeleiders

**Tweede parallelle
scheidingsooppervlak**

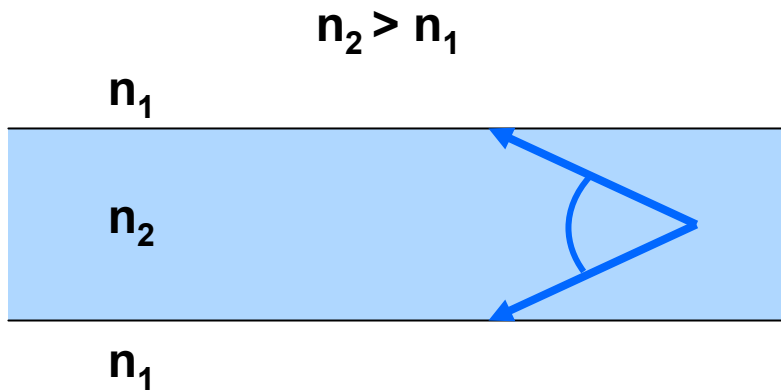
**Lichtgeleider
of golfgeleider**

**Alle lichtstralen met hoeken
tussen $+\theta_{\text{TIR}}$ en $-\theta_{\text{TIR}}$ worden
geleid in het middelste medium**

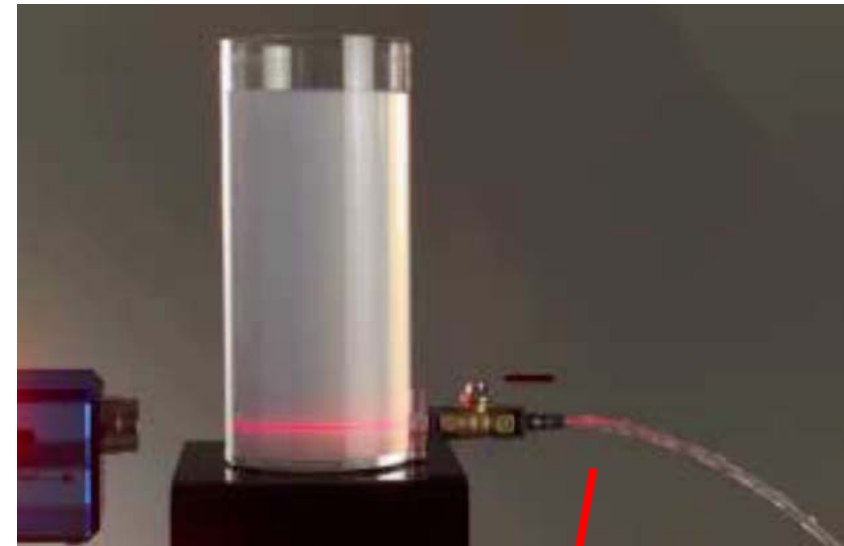
Golfgeleiders

Experiment van Tyndall

golfgeleiding door totale interne reflectie

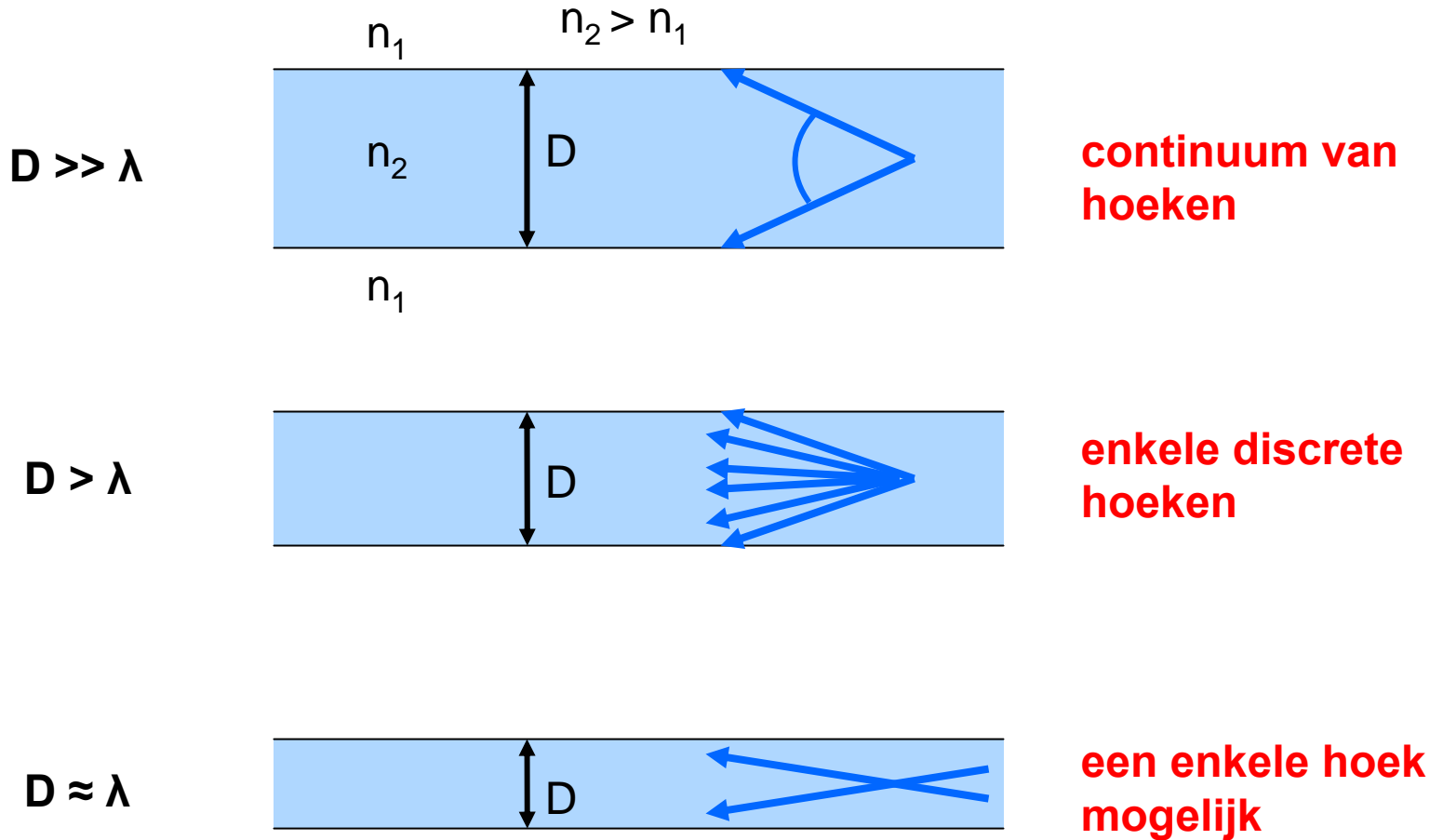
vb.: $n_{\text{lucht}} \approx 1.0$ en $n_{\text{water}} \approx 1.33$

licht wordt geleid doorheen de waterstraal

Golfgeleiders

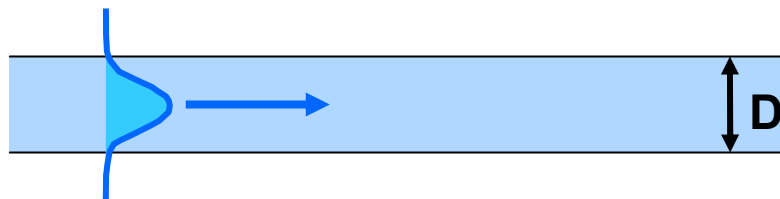

λ voor zichtbaar licht ≈ 500 nm $\approx 1/100^{\text{ste}}$ van de $\emptyset$ van een menselijk haar

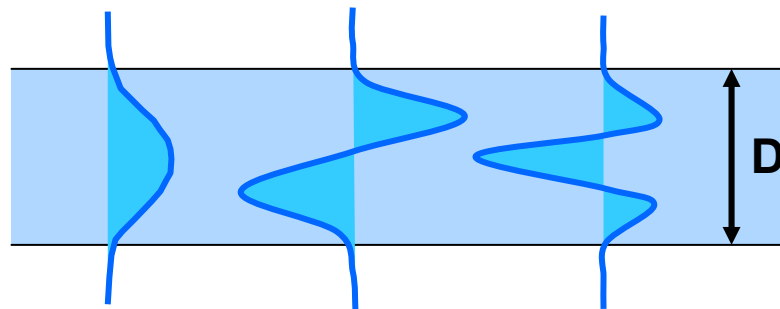
Golfgeleiders

Op een lengteschaal $\approx \lambda$ geldt de benadering van licht door een straal echter niet meer

Mode waarop licht door de golfgeleider kan bewegen =
golfgeleidermode

grondmode

1^e mode

2^e mode

Materialen

Vereisten:

- Transparant voor de gebruikte golflengten
- Mogelijkheid om tenminste 2 brekingsindices te definiëren

Verschillen:

- Sommige materialen kunnen enkel licht geleiden
→ **glas**
- Sommige kunnen eveneens licht detecteren
→ **silicium (werkpaard van de elektronica)**
- Sommige kunnen geleiden, detecteren en opwekken
→ **indiumfosfide**

Vlakke golfgeleiders

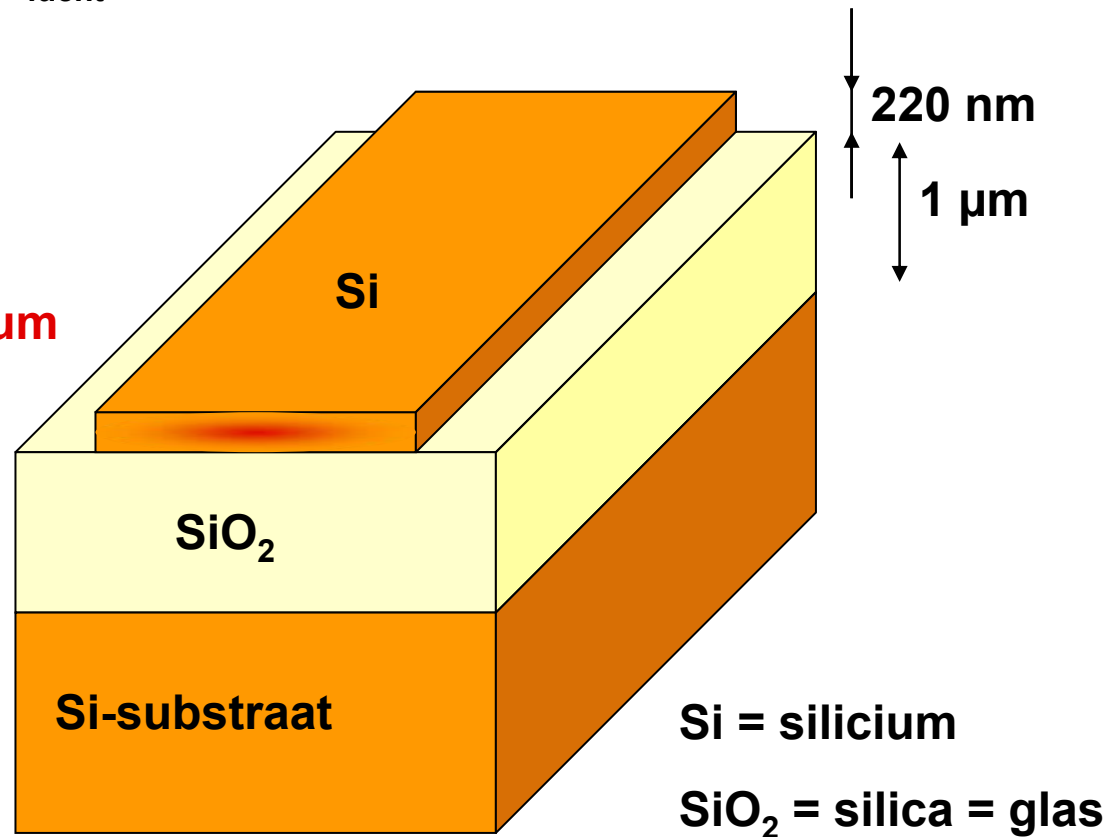
**Eenvoudigste fabricage: stappenproces op schijven
materiaal**

$$n_{\text{Si}} = 3.47 > n_{\text{SiO}_2} = 1.45 > n_{\text{lucht}} = 1.0$$

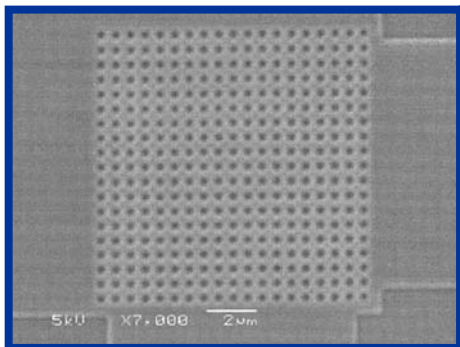
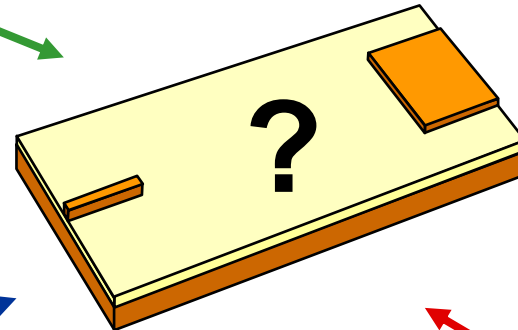
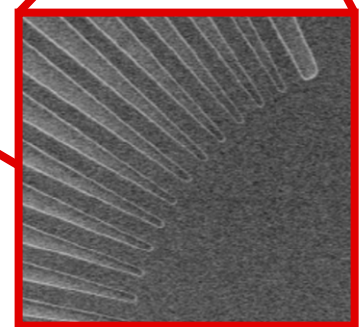
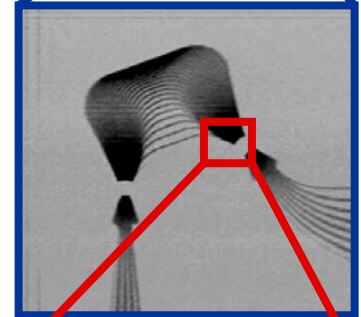
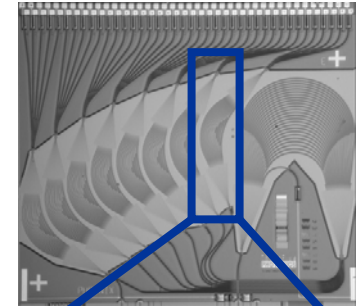
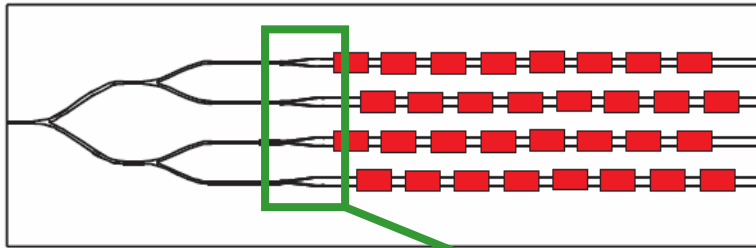
**Licht blijft geleid in de
bovenste strook Silicium**

**Dit noemen we een
vlakke golfgeleider**

Golfgeleiderkoppelingen

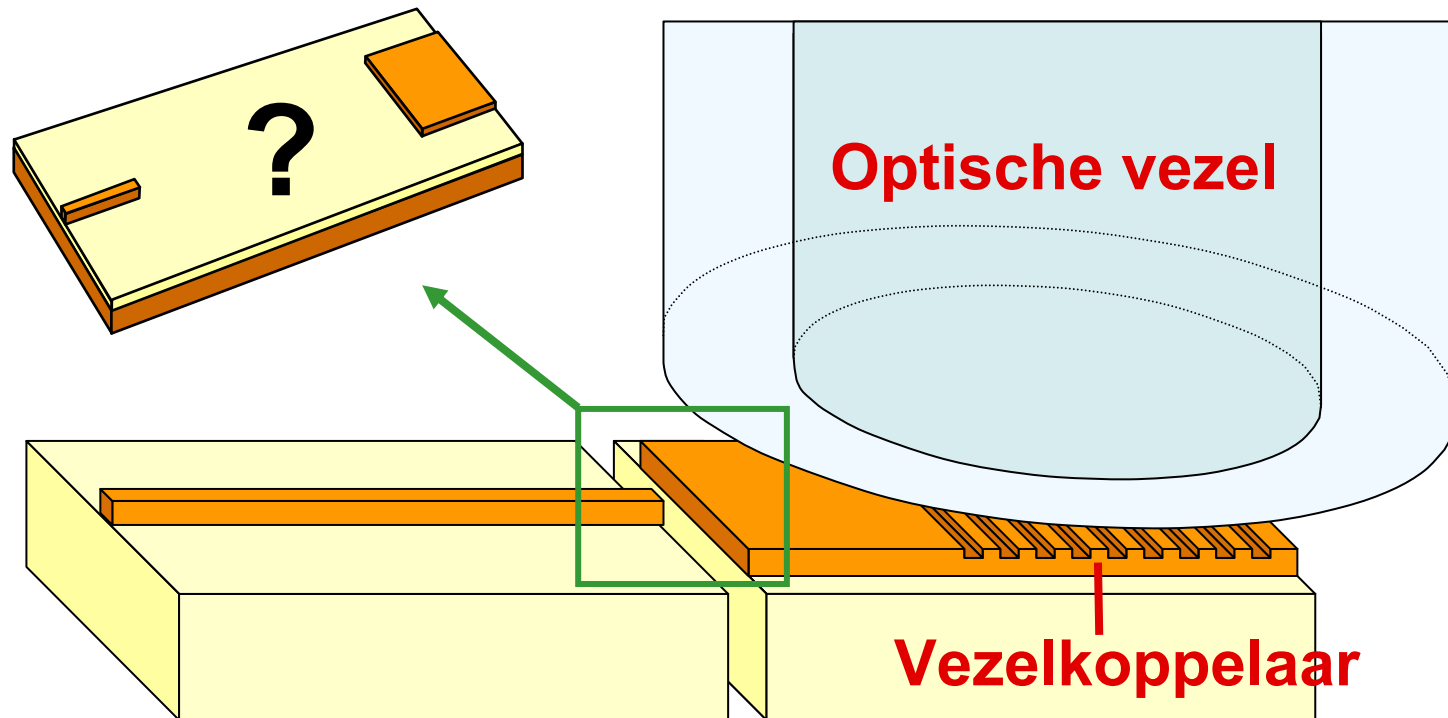
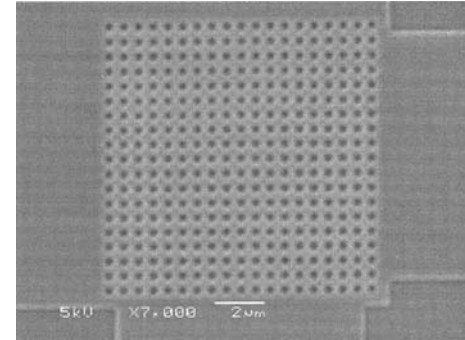
Binnen een optische chip: overgangen tussen golfgeleiders met verschillende breedte

Golfgeleiderkoppelingen

Vezel-chipkoppeling: 2 mogelijkheden

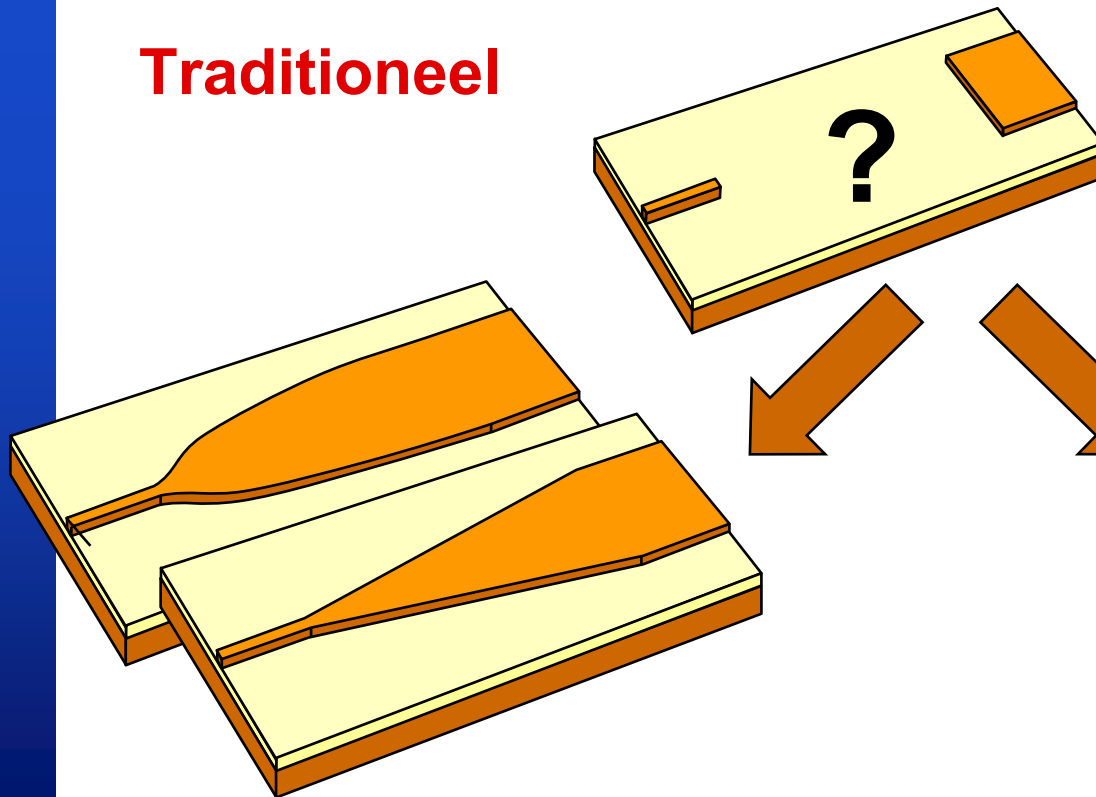
- aan de zijkant van de chip
- vertikaal bovenop de chip

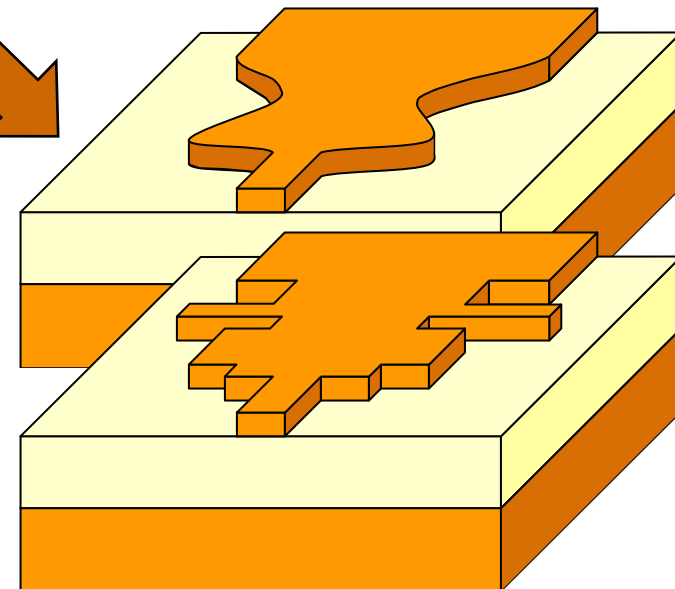
PhD Dirk Taillaert

Golfgeleiderkoppelingen

Traditioneel

Dit werk

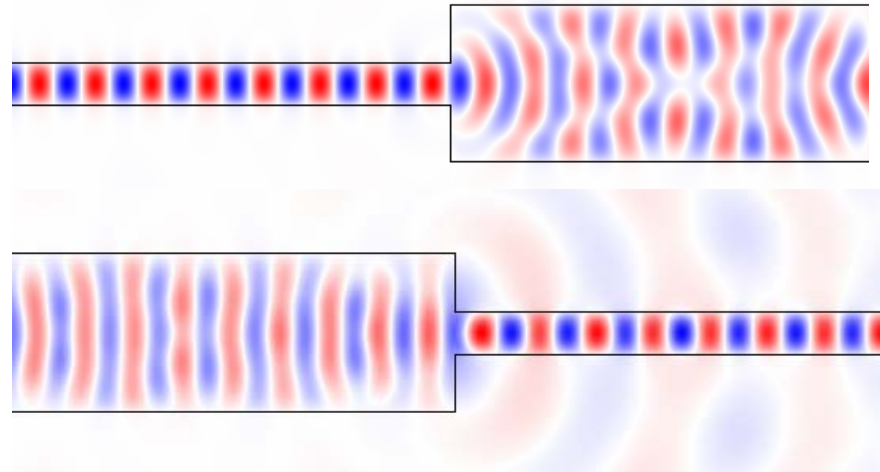
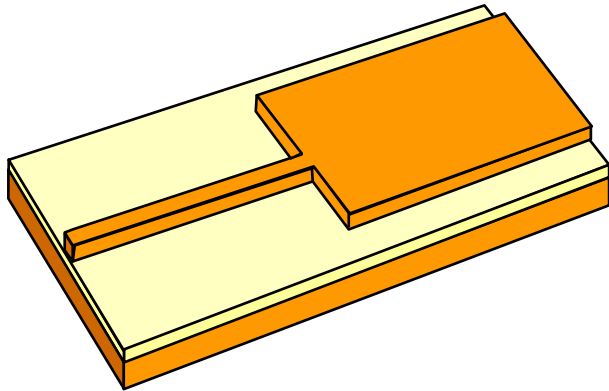
Lineair of parabolisch

- Goede koppeling
- Breed golflengtegebied
- Maar zeer lang (plaatsrovend)

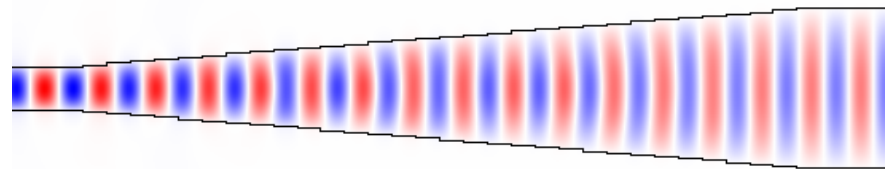
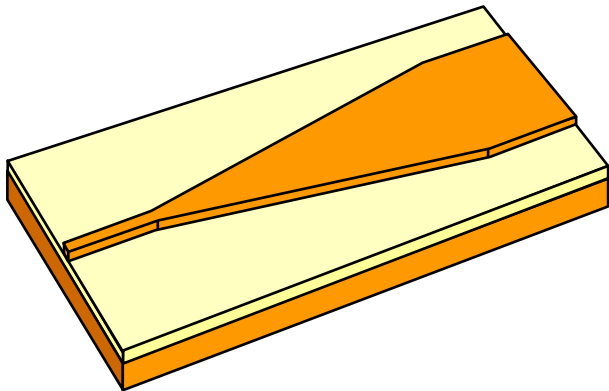
Onze doelstelling:

KORTER

Te korte koppelingen

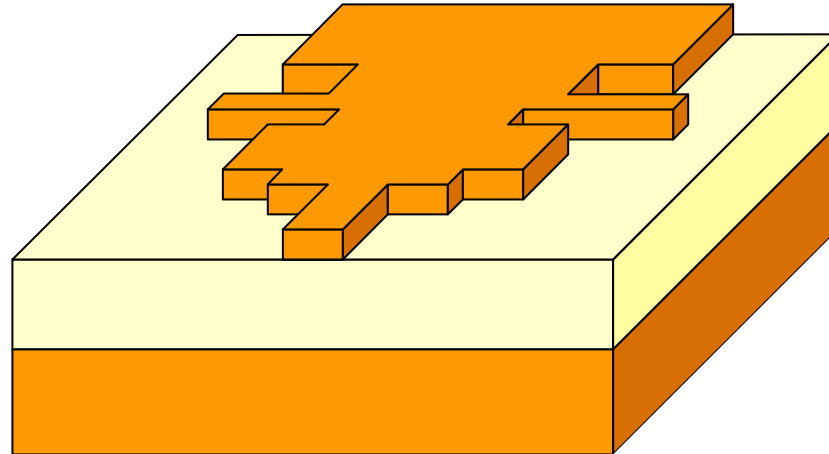

Excitatie van verschillende modes in de brede golfgeleider of afstraling uit de vlakke golfgeleiders

Grondmode propageert “ongehinderd” doorheen de structuur: adiabatische koppeling

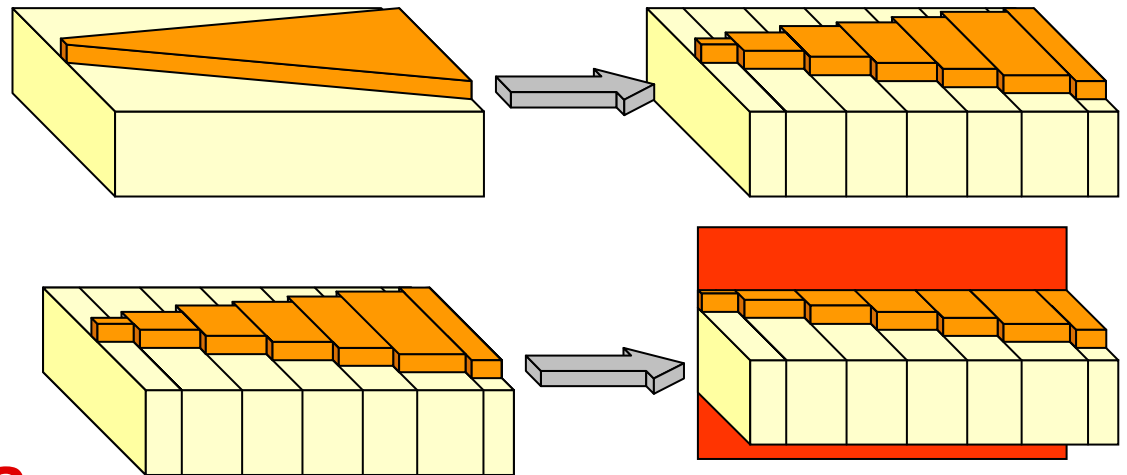

Werkwijze:

- in plaats van theoretisch te bepalen wat de beste vorm is voor de koppeling
- willekeurige structuren tussen de 2 golfgeleiders plaatsen en deze aanpassen tot ze een goede koppeling opleveren

Elektromagnetische simulaties

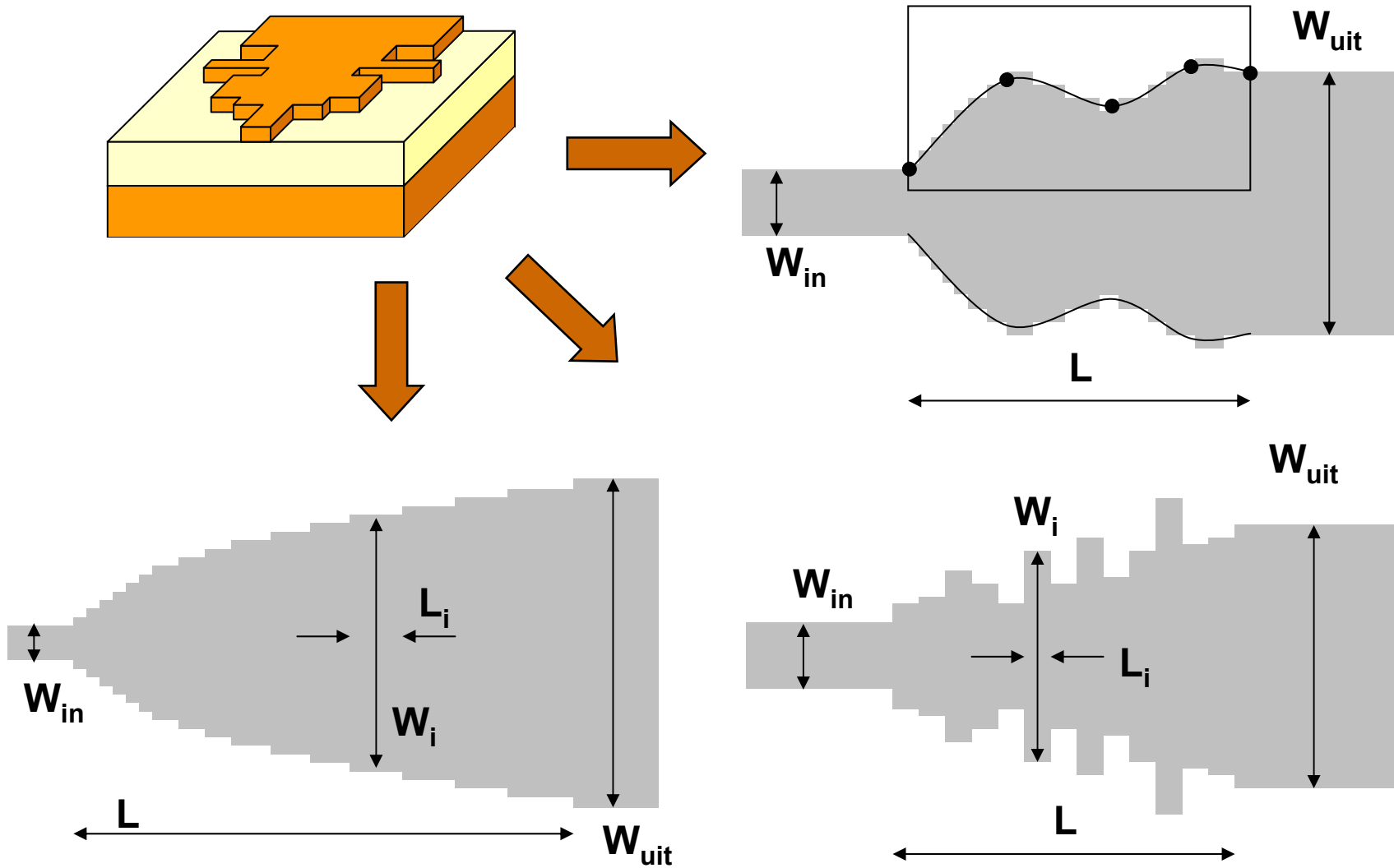
- effectieve index methode: 3D $\rightarrow$ 2D
- eigenmode-expansie (CAMFR en FIMMWAVE)
- symmetrie

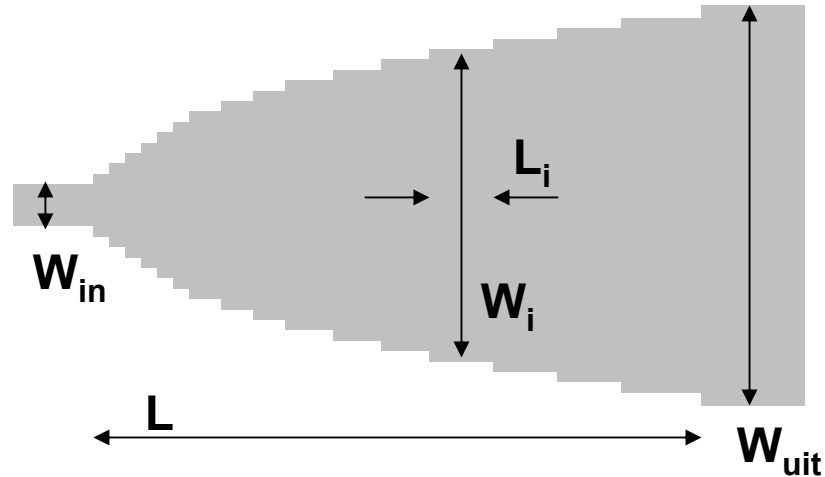
Optimalisaties

- genetische algoritme
- derivative descent optimalisatie

Simulaties

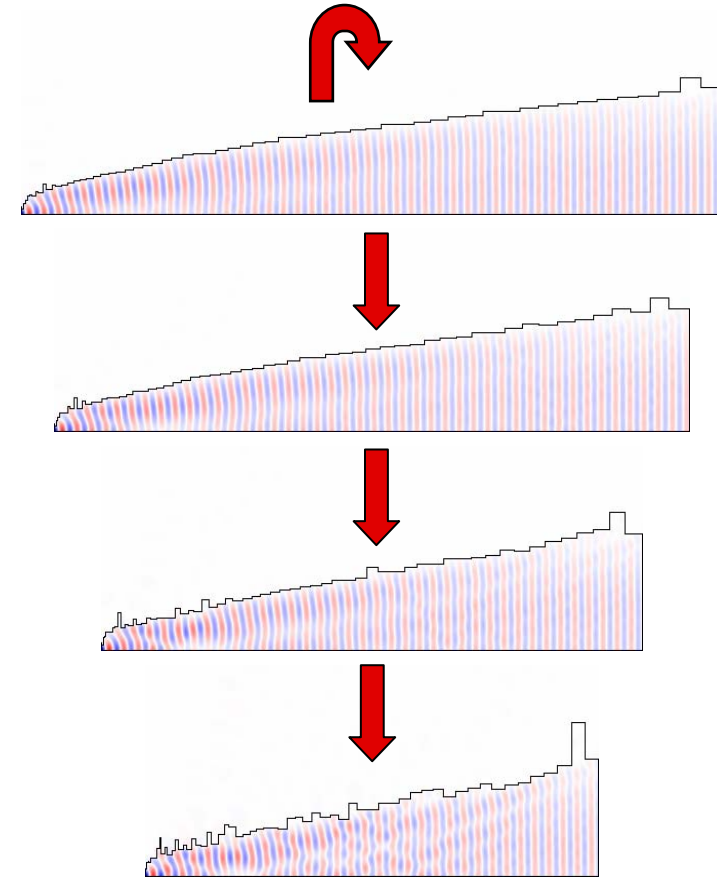
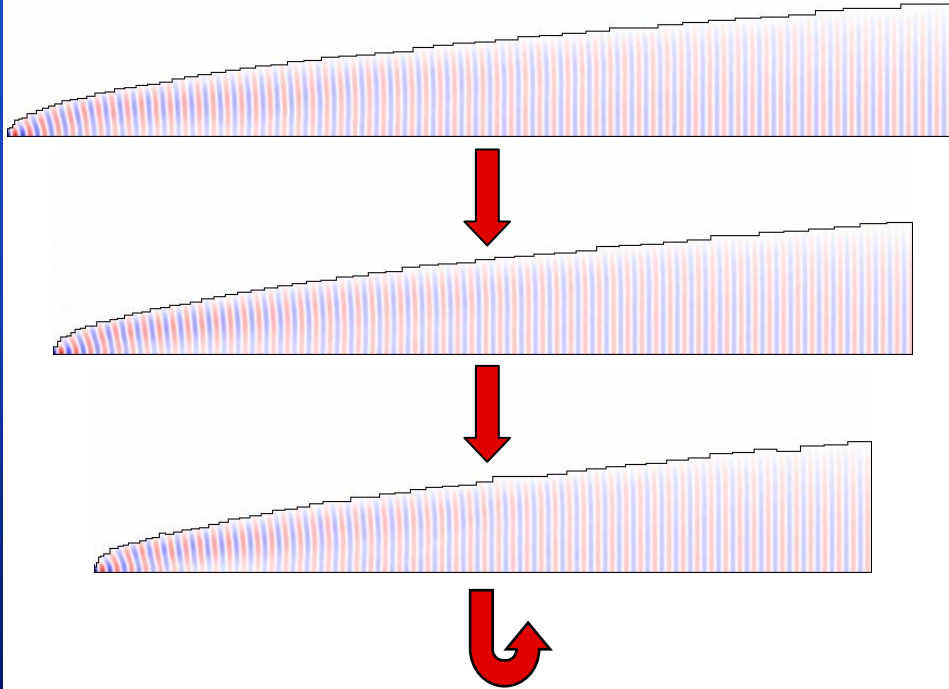

Gewijzigde parabool

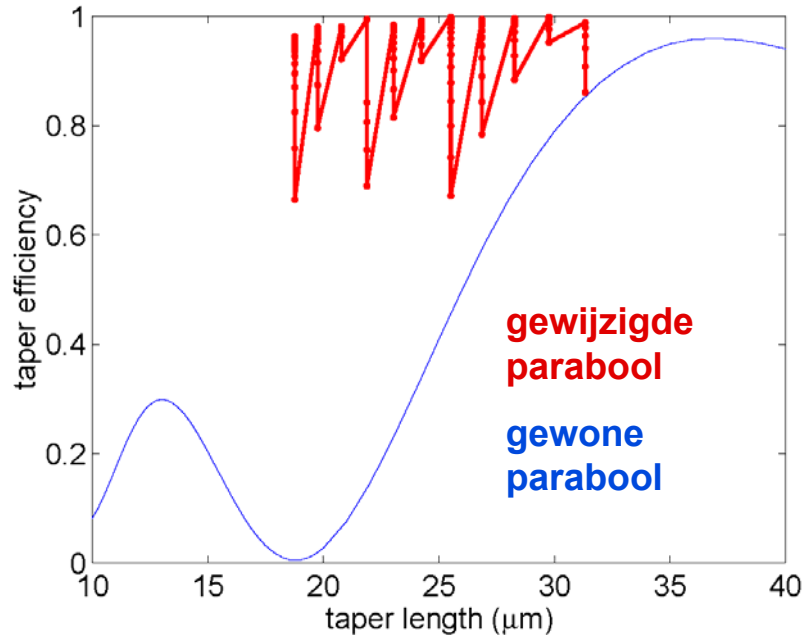
1. Vertrek van een parabool die goed koppelt
2. Verklein alle lengtes L_i met een gelijke hoeveelheid
3. Links naar rechts: zoek voor alle breedtes W_i een betere waarde
4. Herhaal stap 3 enkele malen
5. Herhaal stappen 2,3 en 4 enkele malen
6. Tot een zekere stopvoorwaarde

Gewijzigde parabool

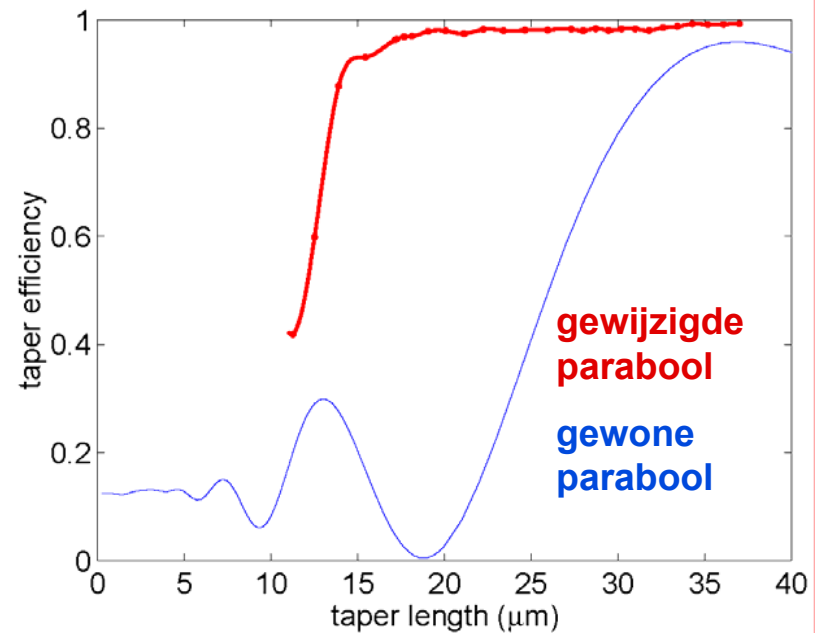

- Goede koppeling in kortere structuren
- Grilligere vormen van koppelingcomponent
- Grilliger veldpatroon

Gewijzigde parabool

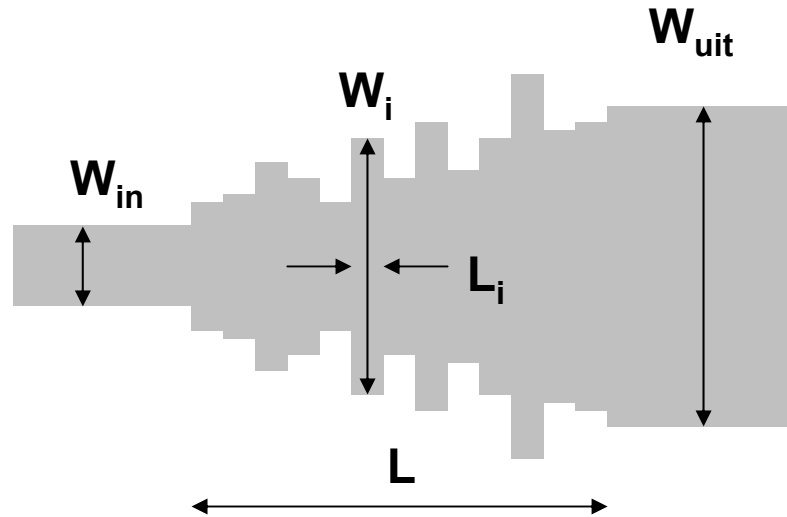
1x de optimalisatie doorlopen

alle beste structuren samen

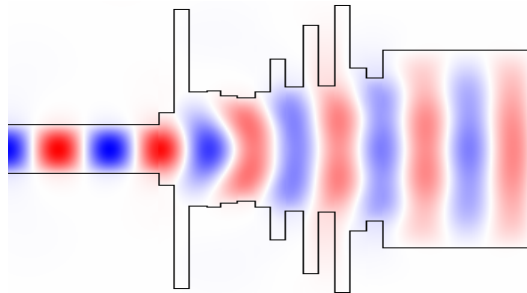
- Koppeling tussen SOI-golfgeleiders met breedtes van 0.56 en 10.0 μm , $\lambda = 1.55 \mu\text{m}$
- Behaalde koppel efficiënties hoger dan de normale parabool
- Rond lengte van 20 μm extreem verschil

Blokkoppeling

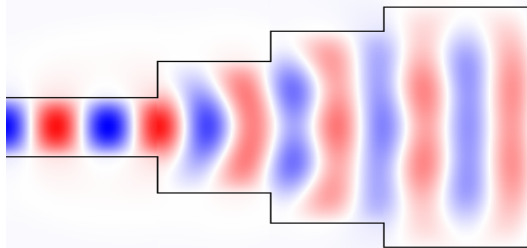

1. Bepaal de lengte L van de koppeling
2. Plaats N stukken golfgeleider met lengte $L_i = L/N$ en een willekeurige breedte W_i tussen de 2 golfgeleiders
3. Optimaliseer nu alle breedtes W_i
4. Vele parameters om te optimaliseren + geen gekend beginpunt
 → genetisch algoritme is een goede keuze

0.5 naar 2.0 μm

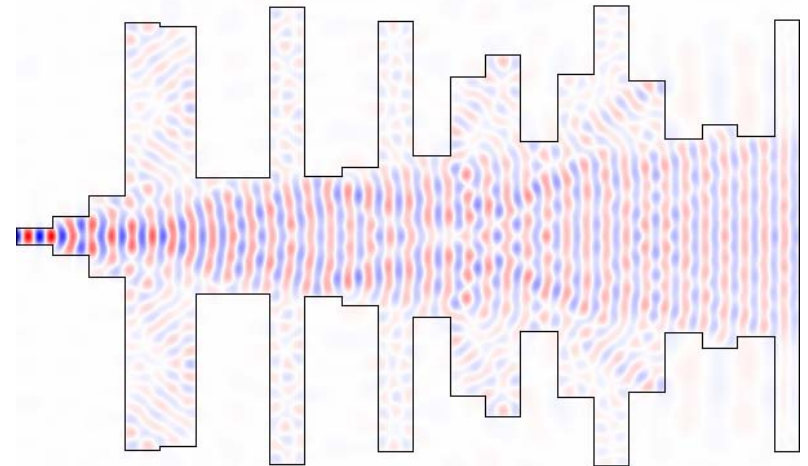

$N = 14$, $L = 1.5 \mu\text{m}$, $T = 0.99$

$N = 2$, $L = 1.5 \mu\text{m}$, $T = 0.97$

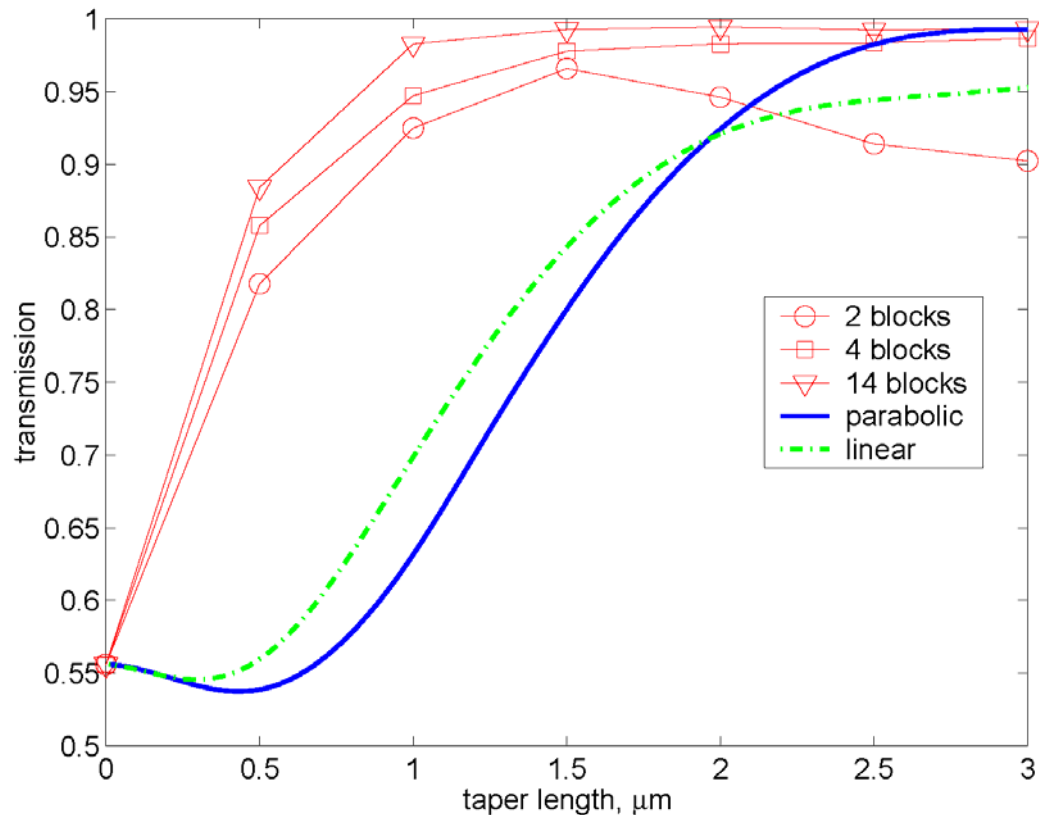
0.5 naar 12.0 μm

$N = 20$, $L = 20 \mu\text{m}$, $T = 0.88$

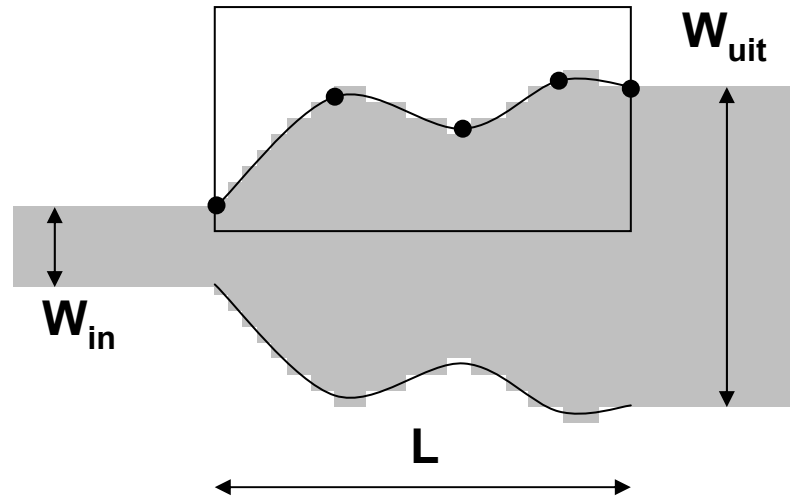

Blokkoppeling

- Koppeling tussen SOI-golfgeleiders met breedtes van 0.5 en 2.0 μm , $\lambda = 1.55 \mu\text{m}$
- Hoe meer secties hoe hoger de koppellefficiëntie
- Genoeg secties: beter dan parabool of lineair

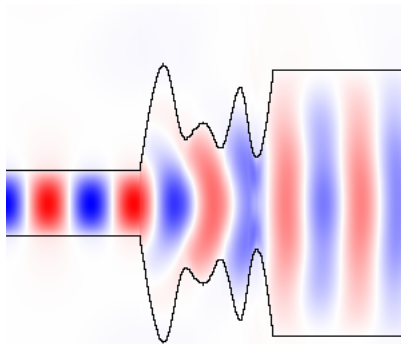
Spline-koppeling

1. Bepaal een lengte L voor de koppeling en een “toegelaten rechthoek” tussen de twee golfgeleiders
2. Plaats N willekeurige punten binnen deze rechthoek
3. Een stuksgewijze polynoom doorheen de punten (de natuurlijke kubische spline) bepaalt de vorm van de koppeling
4. Optimaliseer de basispunten a.d.h.v. een genetisch algoritme
5. Tot een zekere stopvoorwaarde

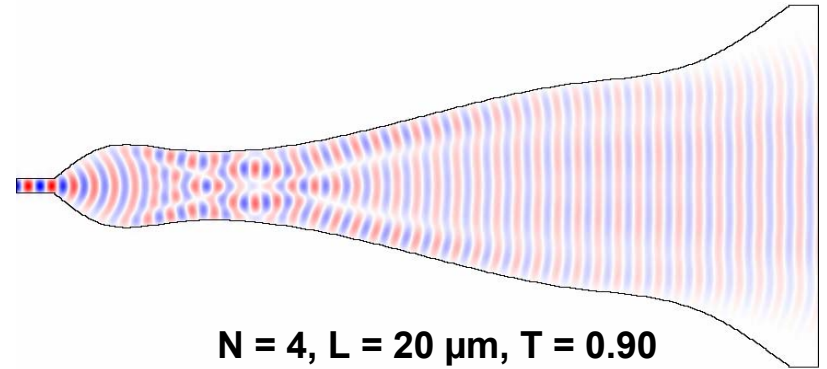
Spline-koppeling

0.5 naar 2.0 μm

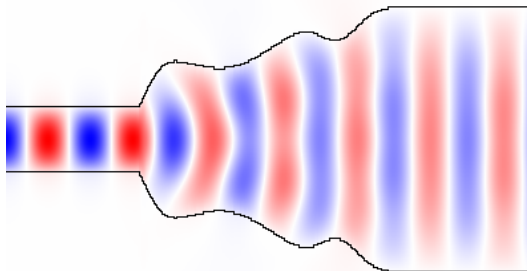

$N = 7, L = 1.0 \mu\text{m}, T = 0.97$

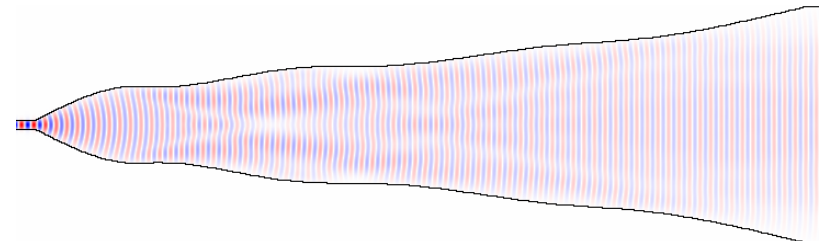
0.5 naar 12.0 μm

$N = 4, L = 20 \mu\text{m}, T = 0.90$

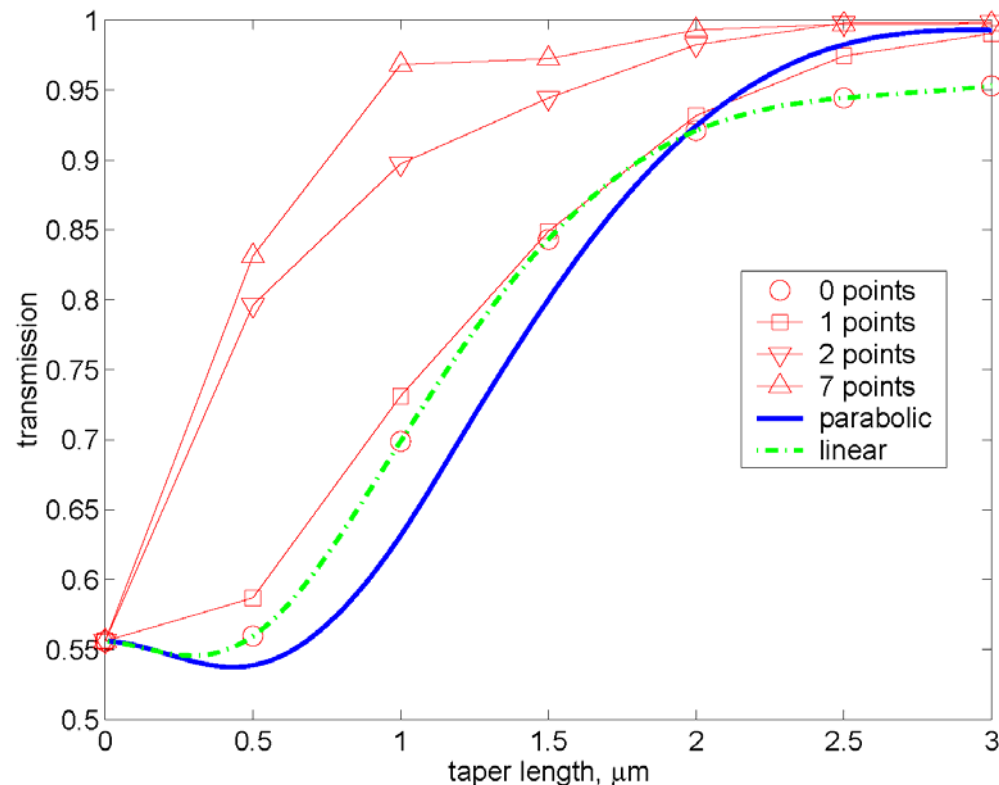

$N = 7, L = 2.0 \mu\text{m}, T = 0.99$

$N = 6, L = 40 \mu\text{m}, T = 0.99$

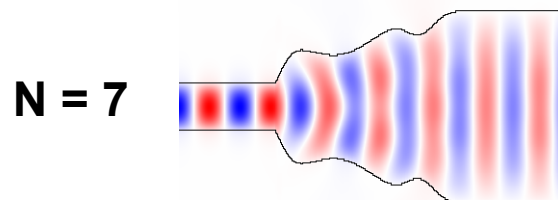
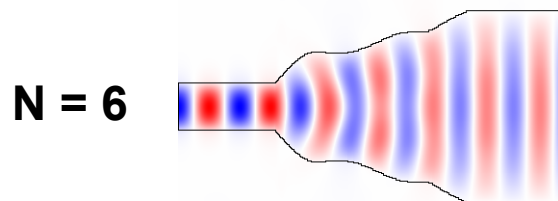
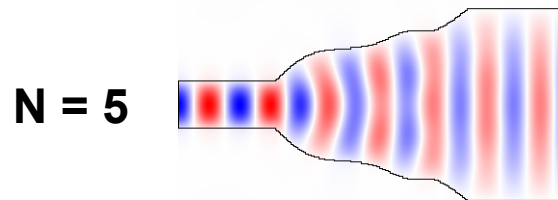
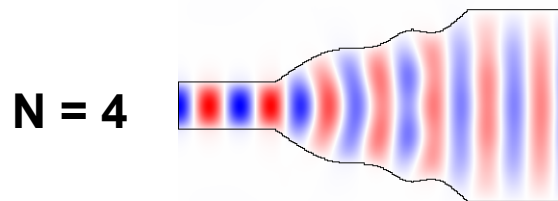
Spline-koppeling

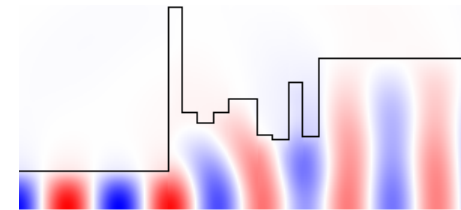
- Koppeling tussen SOI-golfgeleiders met breedtes van 0.5 en 2.0 μm , $\lambda = 1.55 \mu\text{m}$
- Hoe meer spline-basispunten hoe hoger de koppellefficiëntie
- Beter dan parabool vanaf 2 spline-basispunten

Convergentie

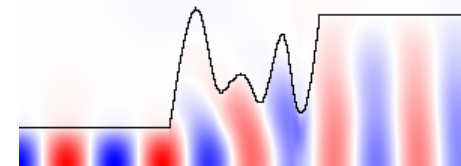
Aantal vrijheidsgraden

Blok versus spline

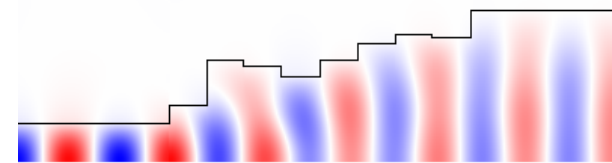

N = 10

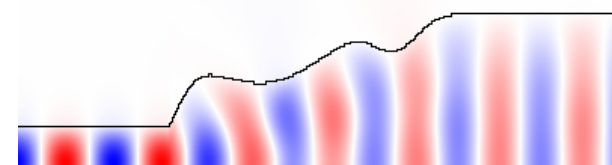

N = 7

L = 1 μm

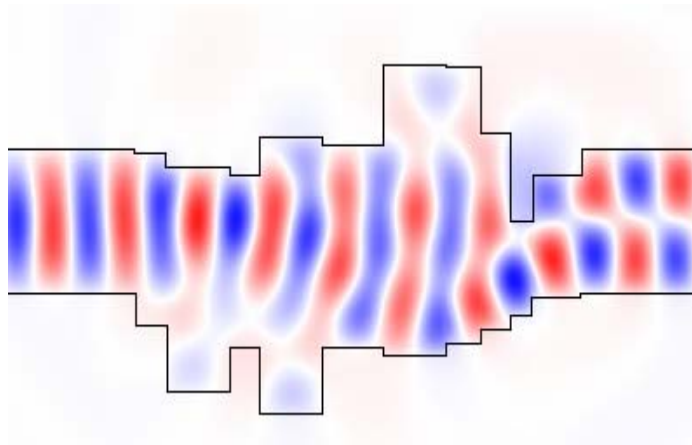
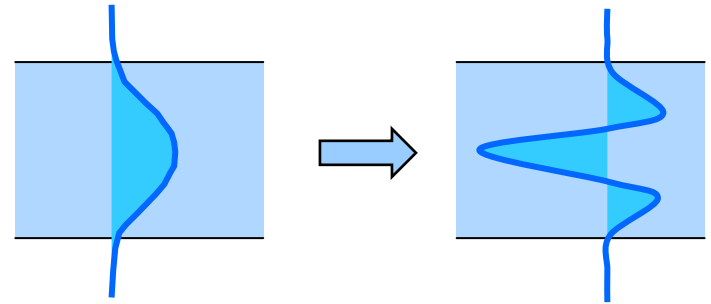
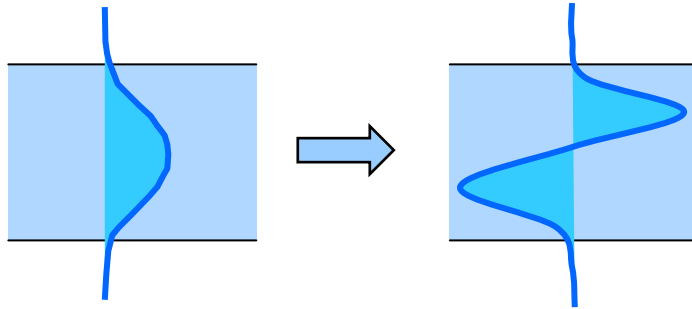
N = 8

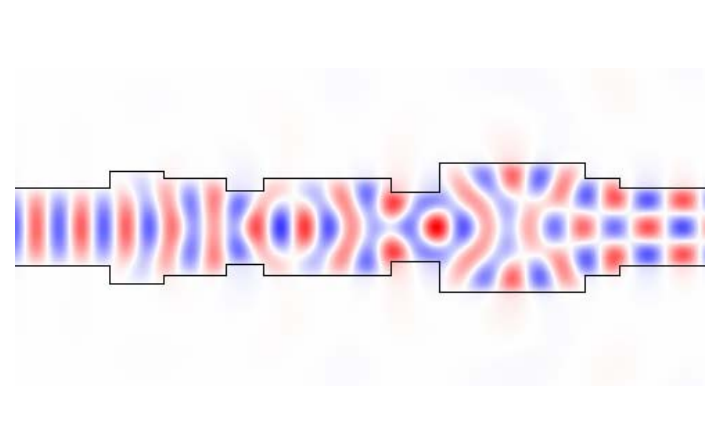
N = 7

L = 2 μm

Andere koppelsituaties

grondmode naar eerste mode

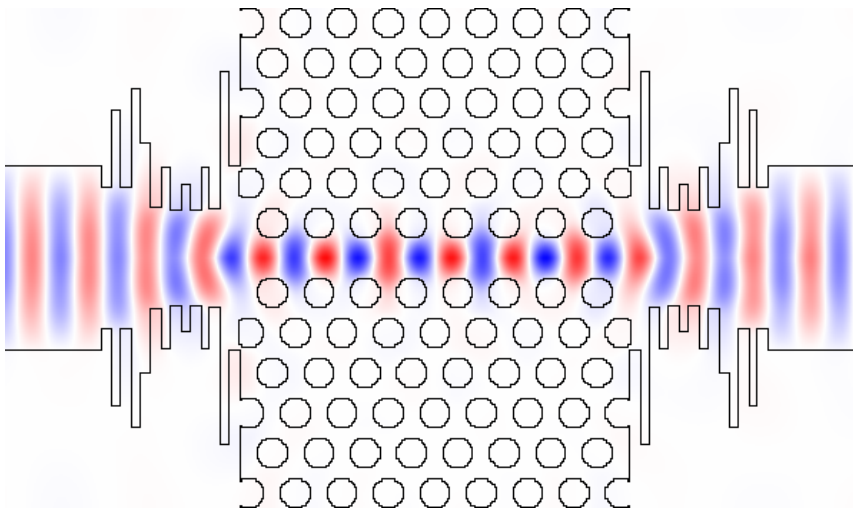

grondmode naar tweede mode

Andere koppelsituaties

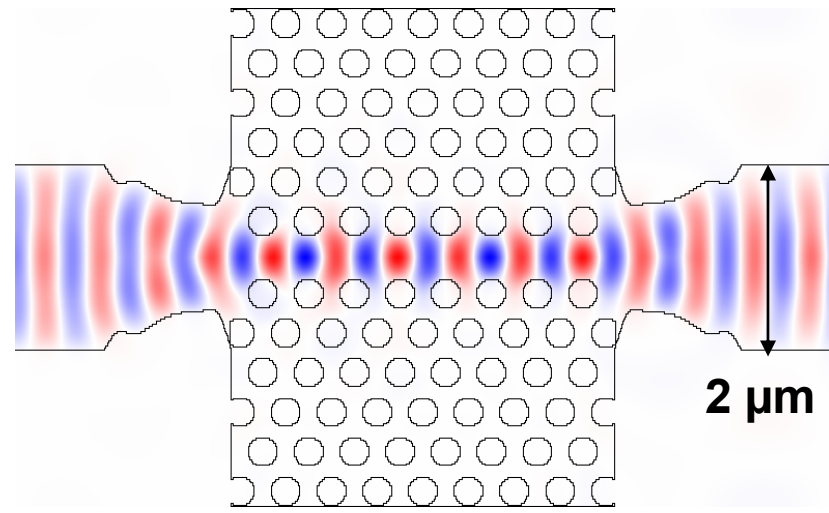
Golfgeleider > fotonisch kristal > golfgeleider

$T = 0.98$

Adhv blokkoppeling

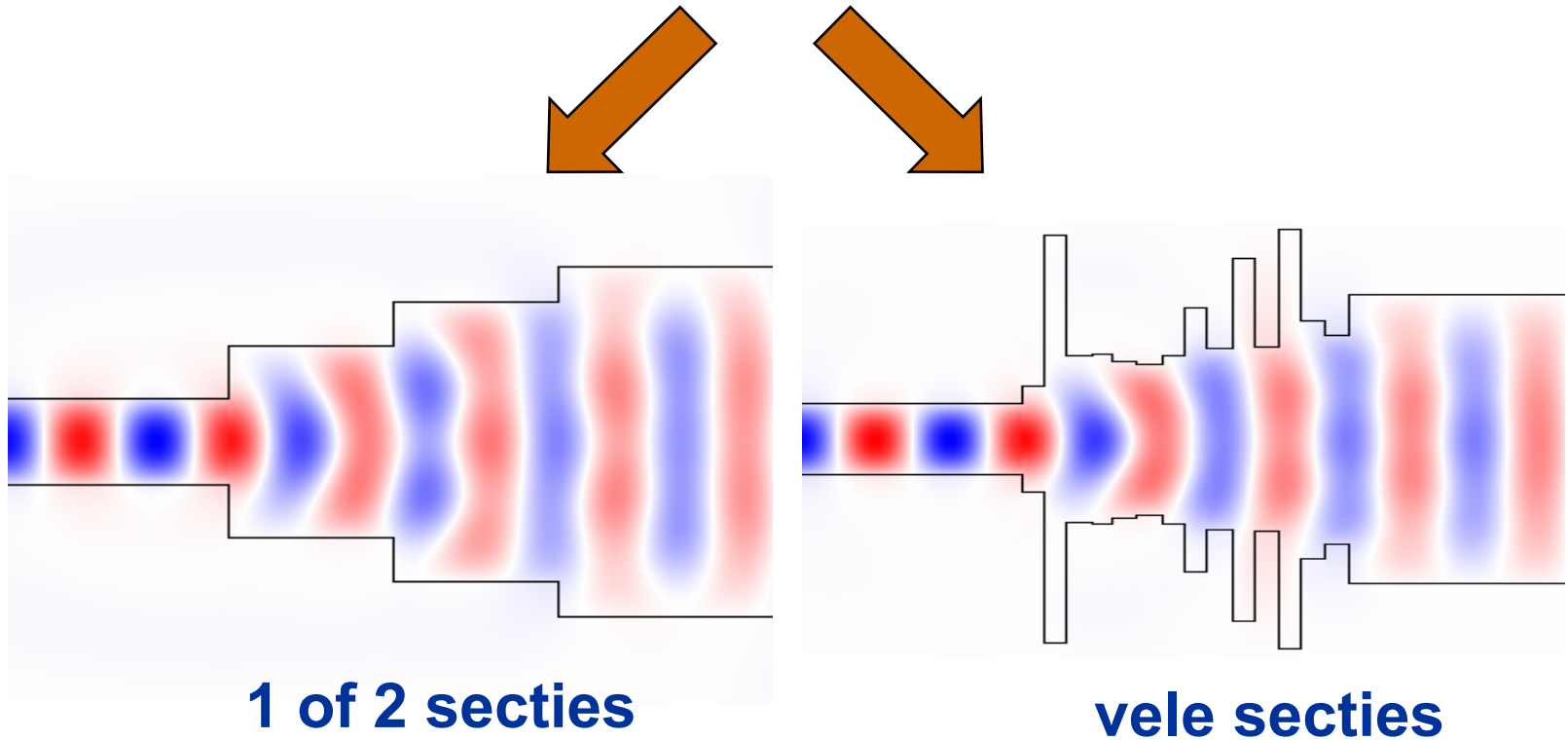
$T = 0.98$

Adhv spline- koppeling

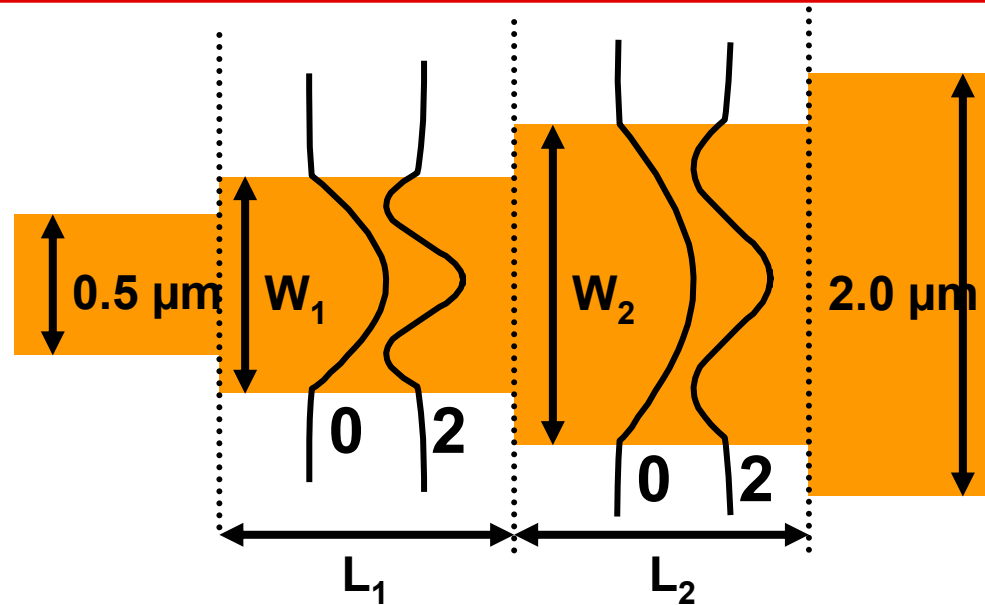
Interpretatie:

Hoe werken de structuren die uit de optimalisatie volgen ?

Interpretatie: 2 secties

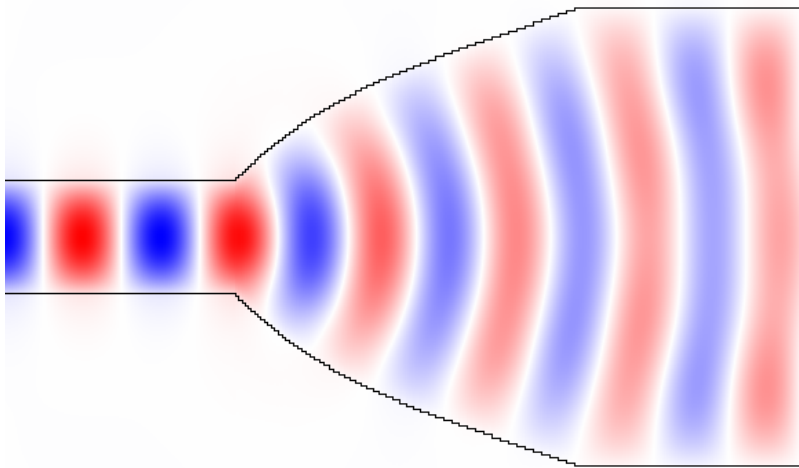

Koppelefficiëntie te achterhalen door model met:

- mode beating (interferentie)
- enkel voorwaartse modes (geen reflectie)
- enkel grondmode en tweede mode

Interpretatie: vele secties

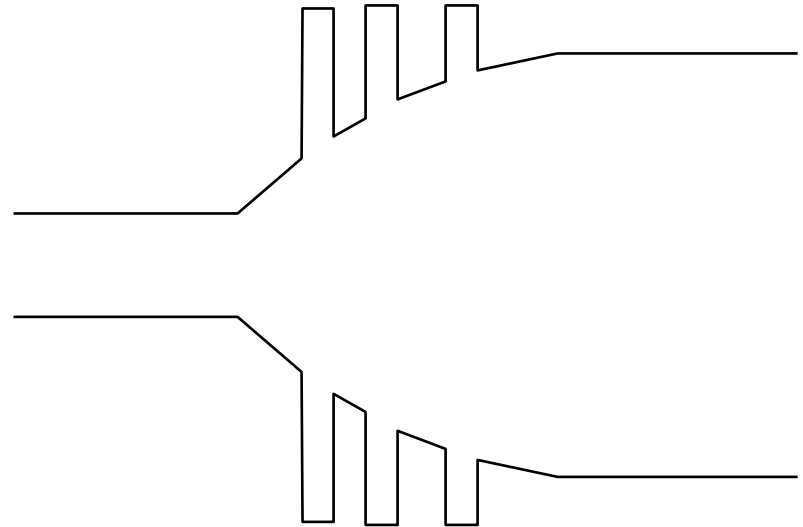
Te korte parabool

$T = 0.82$

oorzaak van mindere koppeling is het gebogen fasefront op einde van de koppeling

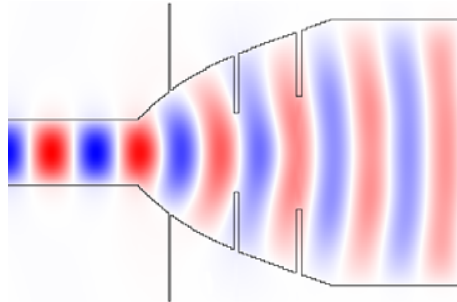
Studie

- benader de parabool door een aantal rechthoekige secties
- kies een aantal secties uit
- optimaliseer de breedtes van deze secties

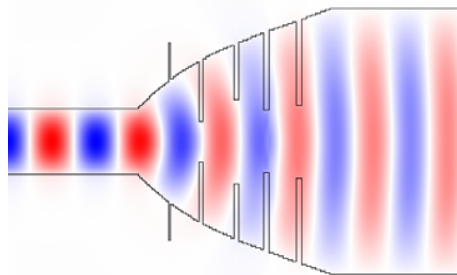
Interpretatie: vele secties

N = 3

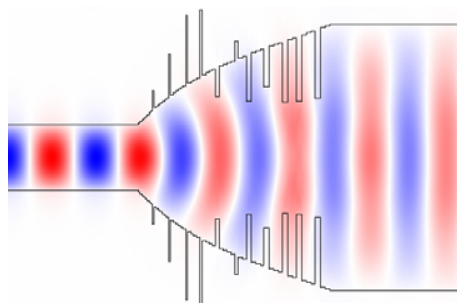
T = 0.93

N = 5

T = 0.98

N = 11

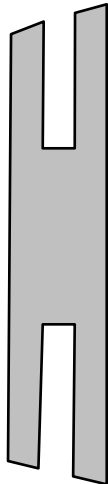
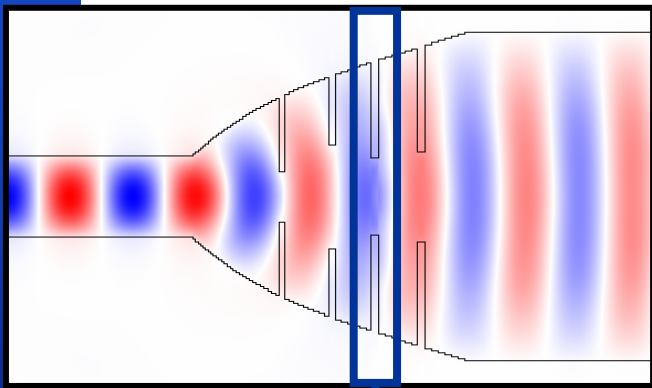
T = 0.995

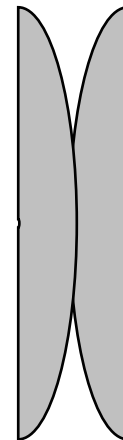
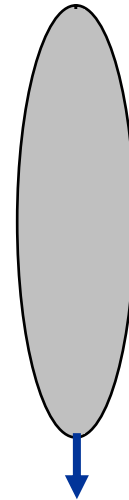
fasefront aan uitgang steeds rechter

Interpretatie: vele secties

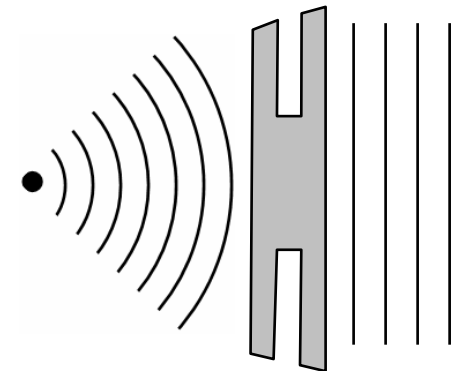
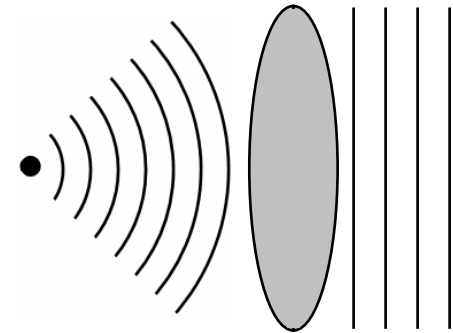
Gewijzigde sectie

Convexe lens

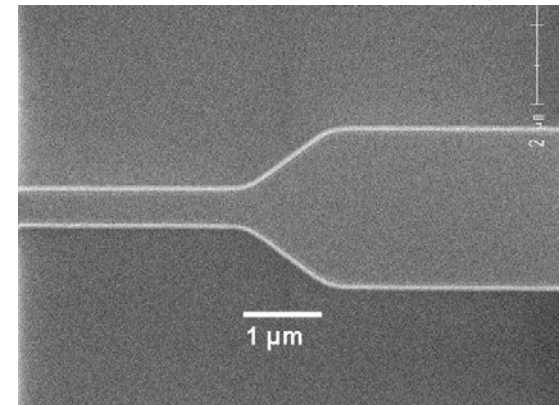
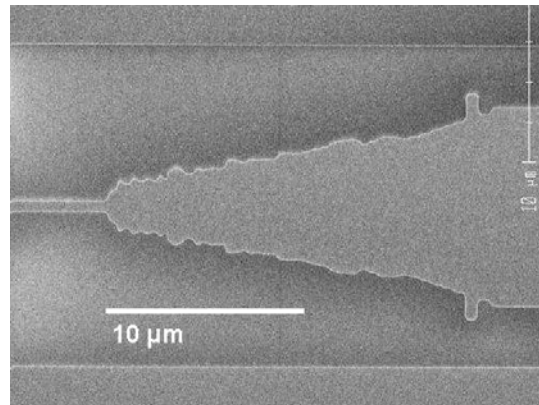
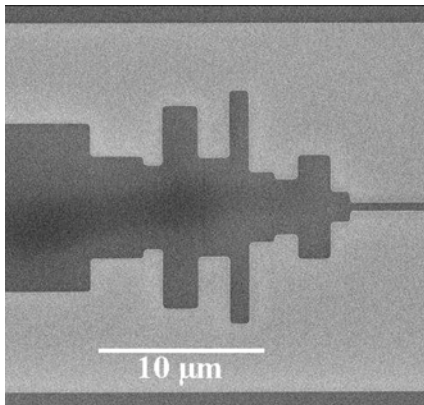

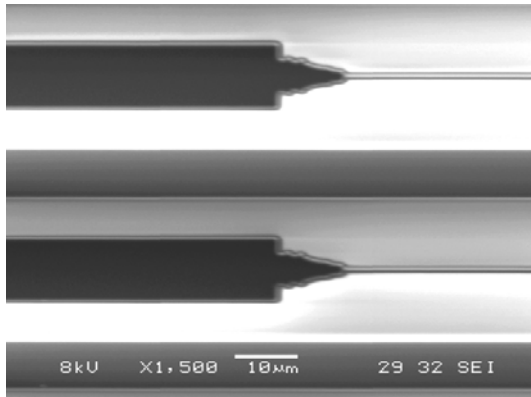
**Rechttrekken
fasefront**

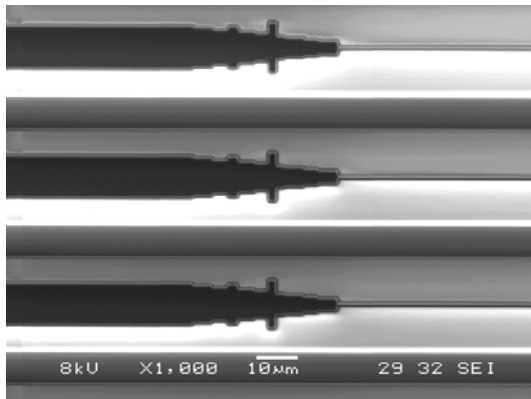
Realisatie

- door middel van processen voor CMOS-technologie
- faciliteiten IMEC Leuven
- standaard processing in elektronica (Pentium 4, Flash-geheugen)
- op 20 cm schijven SOI (Silicium-op-isolator)
- zie PhD Wim Bogaerts

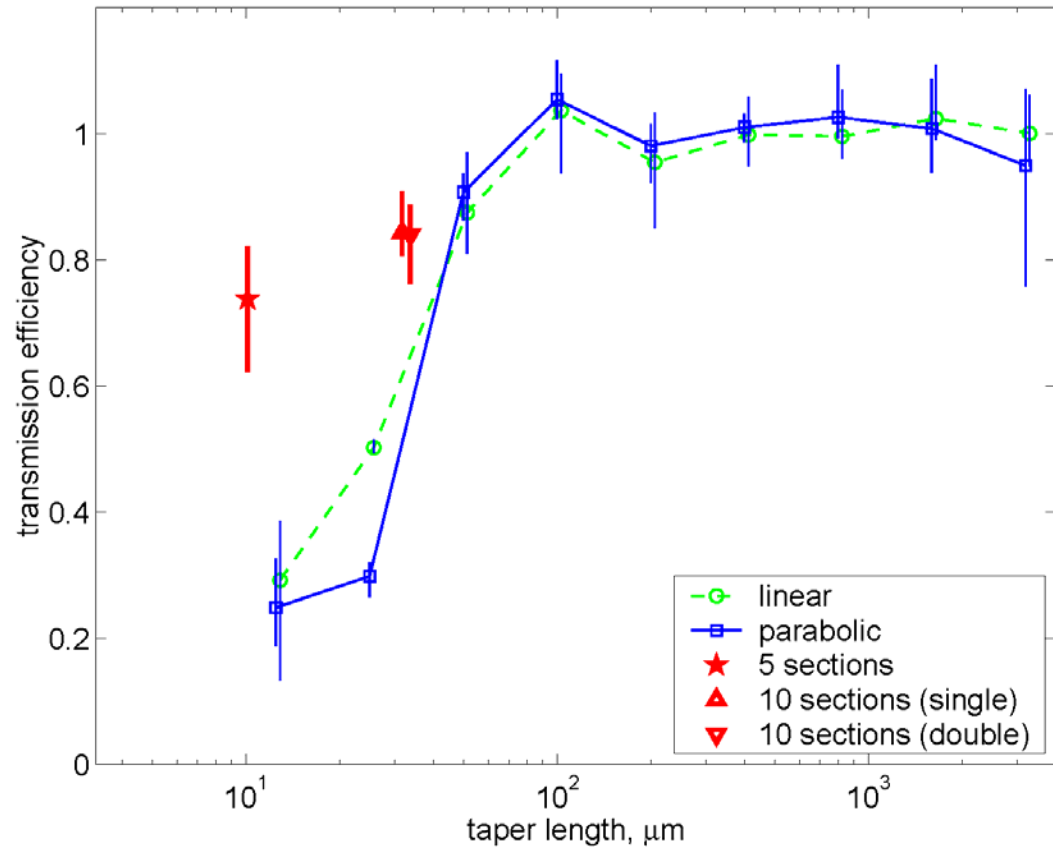

5 secties

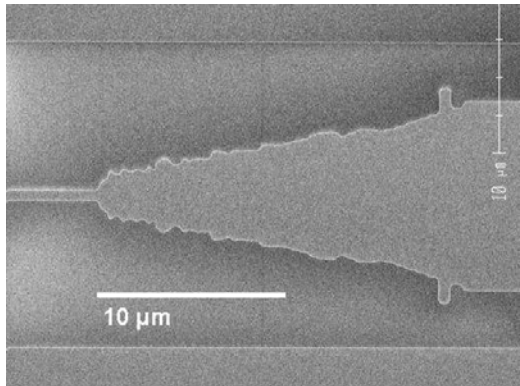

10 secties

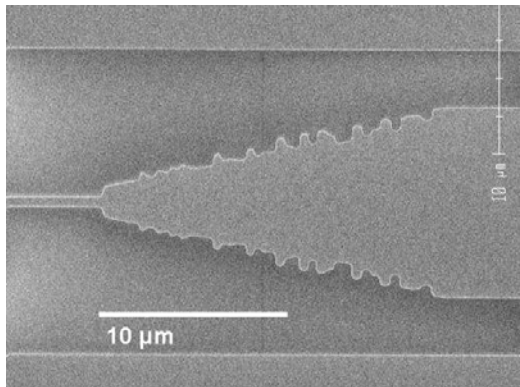

- hogere efficiënties dan lineair en parabolische van gelijke lengte

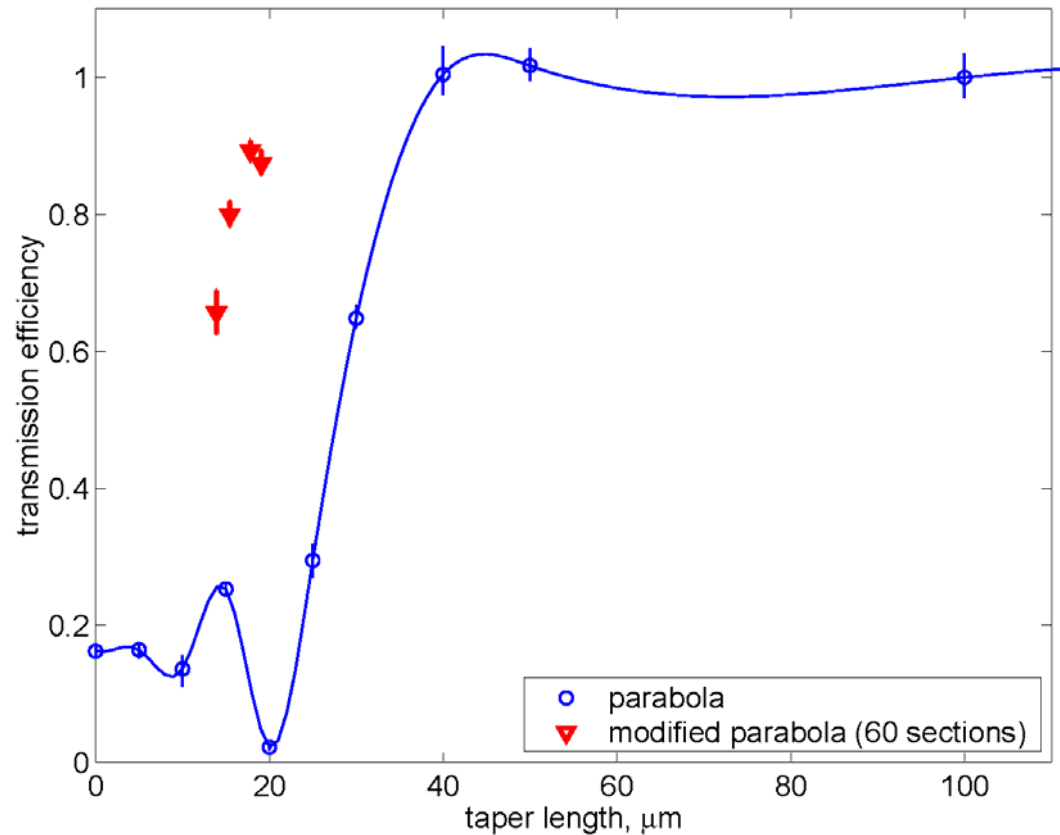
- maximaal 85%

lengte = 19.1 μm

lengte = 17.8 μm

- hogere efficiënties dan ongewijzigde parabolen van gelijke lengte
- maximaal ~90%

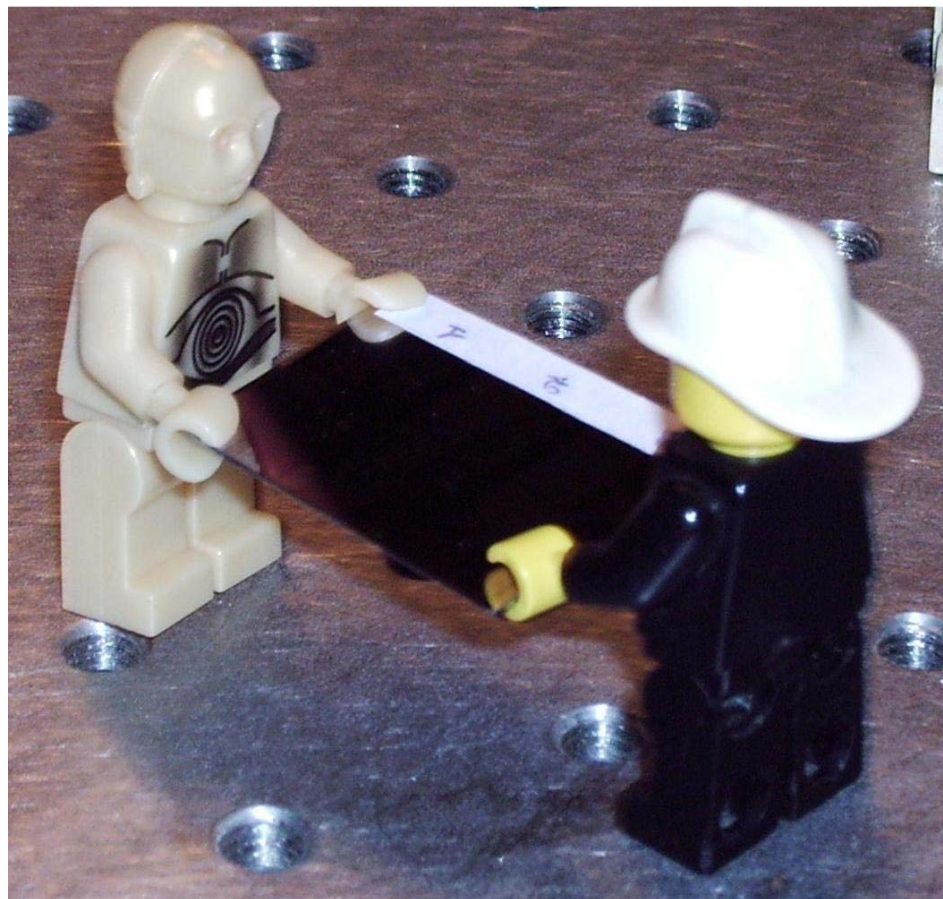
Conclusies

- Optische chips hebben een grote toekomst
- Koppelingen in een chip zijn vandaag lang en plaatsrovend
- 3 manieren om kortere koppelingen te maken bestudeerd (gewijzigde parabool, blokkoppeling, splinekoppeling)
- Alle 3 presteren bij bepaalde lengtes beter dan de traditionele koppelingen
- Rudimentair inzicht verworven in sommige geoptimaliseerde structuren
- Structuren gerealiseerd in Silicium-op-isolator met commerciële processen
- Metingen bevestigen betere werking dan traditionele koppelingen
- Efficiëntie nog niet hoog genoeg voor commercialisatie

Beknopte conclusie

Door een koppeling tussen twee vlakke golfgeleiders een complexere vorm te geven, kan de minimale lengte waarbij een aanvaardbare efficiëntie behaald wordt, aanzienlijk verkleind worden.

Sfeerbeeld uit de meetkamer

SMAKELIJK

